ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΠΡΟΝΟΙᾼ

ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΥΡΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Θ΄. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 31 ΜΑΪΟΥ 1919. ΑΡΙΘ. 206

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Μήτηρ καὶ θυγάτηρ. — Ὁμιλία εἰς τὸν Ἀπόστολον τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πάντων. — Ὁμιλία εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Β΄ Κυριακῆς τοῦ Ματθαίου. — Ὁμιλια εἰς τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Γ΄ Κυριακῆς τοῦ Ματθαίου. — Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Πανιερ. Μητροπολίτης Προύσης Δωρόθεος ἐν Ἀθήναις. — Γεγονότα καὶ Σκέψεις — Χρονικά.

ΜΗΤΗΡ ΚΑΙ ΘΥΓΑΤΗΡ

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν θριάμβων τῶν ἐθνικῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαρχὴ ἤδη ἤρξατο τόσον εὐοίωνος, ἡ πρωτεύουσα τῆς μεγαλυνομένης Ἑλλάδος ὑπεδέχετο ἐκ Παρισίων προερχόμενον τὸν ἐκπρόσωπον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Τοποτηρητὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Οὐδέποτε ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς γωνίας ταύτης τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῆς εἰς ἐλεύθερον Βασίλειον ἐπάτησε τὸ χῶμα αὐτῆς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, πρώτην δὲ ταύτην φορὰν ἀποβιβάζεται εἰς τὸ ἔδαφος αὐτῆς ἱεράρχης παραστάτης τῆς πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας τοιοῦτο περιβεβλημένος ἀξίωμα. Ἀφ᾽ ἧς στιγμῆς Μήτηρ καὶ Θυγάτηρ ἀπεχωρίσθησαν, ἡ τουρκικὴ τυραννία ἐκράτει ἐν δεσμοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας τῆς πρώτης, τῆς θυγατρὸς δὲ τὴν στοργικὴν ὁρμὴν ἐκράτει μακρὰν τῶν ἀγκαλῶν τῆς Μητρὸς τὸ σινικὸν τεῖχος, τὸ ὁποῖον ἤγειρε μεταξὺ ἀμφοτέρων ἡ καχύποπτος τυραννίς. Πόσα εἶχον νὰ εἴπωσι πρὸς ἀλλήλας ἐπὶ αἰῶνα

ὁλόκληρον αἱ δύο καρδίαι, καὶ μεθ' ὁπόσης ἀγωνίας ἐκαραδόκουν ἐν ἐλπίδι καὶ πίστει τὴν συνάντησιν τὴν παμπόθητον!

Καὶ σήμερον κατέστημεν ταύτης τῆς συναντήσεως μάρτυρες. Πολλῶν τὰς καρδίας ὁ διαρρεύσας μακρὸς χρόνος τόσον ἀπεγοήτευσεν ἐν προσδοκίᾳ ἀκάρπῳ, ὥστε ἡ τοῦ γεγονότος πραγμάτωσις, ἀπροσδόκητος δι' αὐτοὺς καὶ ἀπότομος, ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰ χείλη των τὴν ἐκφώνησιν: «τίς τὸ ἐπίστευεν;!» Οἱ πιστεύοντες ὅμως, ὅτι θεῖος δάκτυλος διευθύνει τὰ τοῦ Γένους ἡμῶν, πλήρης συγκινήσεως ἐμακάρισαν ἑαυτοὺς καὶ τὴν σύγχρονον Ἑλληνικὴν γενεάν, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ καταστῶσι μάρτυρες αὐτόπται τῶν ἐπιφυλαχθέντων εἰς τὸ Ἔθνος ἡμῶν θαυμασίων, τὰ ὁποῖα ἐτελεσιούργησεν ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ἡ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου.

Ἀφάτου συγκινήσεως ῥῖγος διέδραμε σύμπαν τὸ Ἑλληνικὸν ἐπὶ τῇ ἐν μέσῳ αὐτοῦ παρουσίᾳ τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τῆς Βασιλευούσης του. Ἐλύθησαν αἱ ἁλύσεις· ἔπεσε τῆς τυραννίδος τὸ σινικὸν τεῖχος, Μήτηρ δὲ καὶ θυγάτηρ ἐρρίφθησαν ἐλεύθεραι εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων. Στοργῆς ἡνώθησαν δάκρυα, παλμοὶ συνετονίσθησαν καρδιῶν, καὶ ἐν τῷ ἀρρήτῳ ἐναγκαλισμῷ ἐλευθέρως πρὸς ἀλλήλας προσβλέπουσαι εἶπον τὰ ῥήματα τῆς αἰωνίας στοργῆς. Καὶ ἠκούσαμεν τὸ στόμα τῆς Μητρὸς ἀφηγούμενον τὰς μακρὰς καὶ παγχαλέπους ἀθλήσεις της, τὰ μαρτύρια καὶ τοὺς θανάτους, τὴν εὐστάθειαν καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν, τὰς ἐλπίδας καὶ τὴν ἀκλόνητον πίστιν της. Καὶ ἡ γλῶσσα τῆς θυγατρὸς ἀφηγήθη τοὺς πόνους καὶ τὰς ὀδύνας της, τὰς περιπετείας τῶν προσπαθειῶν καὶ καμάτων της, τὰς συναθλήσεις τὰς στοργεράς, τὰς πτώσεις καὶ τὰς ἀναστάσεις της, τοὺς συναγερμοὺς καὶ τοὺς πολέμους της, τὰς ἀγωνίας τῆς προσδοκίας της.

Καὶ ἰδοὺ τῆς πολυχρονίου εὐσταθείας τὸ πανευτυχὲς

κατάντημα. Δοξολογίαι ἐτονίσθησαν, σάλπιγγες ἤχησαν, ἰαχαὶ θριάμβου ἠκούσθησαν, πᾶσα καρδία ἡμιλλήθη ν' ἀποθέσῃ τὸν ἀσπασμὸν τῆς χαρᾶς, τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης της ἐπὶ τὴν χεῖρα τῆς μεγαλωνύμου μάρτυρος Μητρός, βάλσαμον στοργικῆς παραμυθίας ἐπιχέουσα ἐπὶ τὰς πληγὰς τῶν ἀγώνων της, καὶ πάντες ἐδέχθησαν ἀπὸ τοῦ ἐκπροσωποῦντος αὐτὴν τὴν πολυτίμητον εὐλογίαν της.

Δεδοξασμένον εἴη τὸ ὄνομα τοῦ τὰ μεγάλα ταῦτα καὶ θαυμαστὰ εὐδοκοῦντος ἐν τῷ Γένει ἡμῶν Οὐρανίου Πατρός, καὶ εὐλογημένοι οἱ πόδες τοῦ ἐν τοιούτοις χρόνοις καὶ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας κομίσαντος ἡμῖν τὴν μητρικὴν εὐλογίαν. Αἱ μεγάλαι τιμαί, ἃς ἡ θυγάτηρ ἀπένειμε πρὸς τὴν Μητέρα ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ Πανιερ. Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀποτελοῦσι φόρον ὑψίστης τιμῆς καὶ εὐλαβείας πρὸς τὰ μεγάλα καὶ πολυχρόνια αὐτῆς παλαίσματα, ὧν τοὺς καρποὺς σήμερον ἠρξάμεθα δρέποντες.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ

Ποῖος εἶνε ὁ *προκείμενος εἰς ἡμᾶς ἀγών*, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ἡ σημερινὴ περικοπὴ τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς; Εἶνε ὁ ἀγὼν πρὸς τελειοποίησιν καὶ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν Εὐαγγελικῶν καθηκόντων μας, πρὸς ἀπόκτησιν τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Τὸν ἀγῶνα τοῦτον ὁ Παῦλος ἄλλοτε μὲν παρομοιάζει μὲ *πάλην*, ἄλλοτε δὲ μὲ *δρόμον*. Εἰς τὴν πρὸς τοὺς Ἐφεσίους ἐπιστολήν του μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἔχομεν νὰ διεξαγάγωμεν *πάλην ἐναντίον τῶν ἐπιβουλῶν καὶ τῶν μεθοδειῶν τοῦ διαβόλου*, καὶ μᾶς συμβουλεύει νὰ ἐνδυθῶμεν τὴν *πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ*. Ποία εἶνε ἡ πανοπλία αὕτη; Ἡ πίστις εἰς Χριστόν, ἡ μελέτη καὶ ἡ ἀκρόασις τοῦ θείου λόγου, ἡ διαρκὴς ἐπαγρύπνησις διὰ τὴν ψυχικήν μας ἀσφάλειαν, ἡ συχνὴ

προσευχὴ καὶ δέησις, ἡ συμμόρφωσίς μας πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εἰρήνην τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι μόνον διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ ἐξυπηρετηθῇ καὶ θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ αἰωνία μας σωτηρία.

Ἀλλαχοῦ πάλιν ὁμιλεῖ περὶ *δρόμου*, ἀρυόμενος τὴν εἰκόνα ἀπὸ τὸ ἀθλητικὸν ἀγώνισμα, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ δρομεῖς ἐφιλοτιμοῦντο νὰ κερδίσουν, καλῶς καὶ ταχέως τρέχοντες, τὸν στέφανον τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς νίκης. Καὶ μέτοχον εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦ Εὐαγγελικοῦ δρόμου, ὅπου ἀγωνοθέτης καὶ κριτὴς καὶ στεφανοδότης εἶνε αὐτὸς ὁ Θεός, παρουσιάζει ὁ Παῦλος καὶ τὸν ἑαυτόν του. Τοιουτοτρόπως, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου, δηλώνει ὅτι ἀδιαφορεῖ διὰ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς θλίψεις, ὅτι δὲν τὸν μέλει διόλου διὰ τὴν ζωήν του, ὅτι ἓν μόνον ἐπιθυμεῖ: *νὰ τελειώσῃ τὸν δρόμον του*. Ποῖος δὲ ἀγνοεῖ τὸ περίφημον χωρίον τῆς Β΄ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς, ὅπου ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, ἐπὶ τῇ προβλέψει τοῦ θανάτου του, ἢ *τῆς ἀναλύσεώς του*, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἰδικήν του ἔκφρασιν, ἀναφωνεῖ: *«τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος»;* Καὶ ἐπειδὴ ὁ τοιοῦτος ἀγὼν καὶ δρόμος δὲν ἦτο μόνον δι' ἐκεῖνον, οὐδὲ μόνον διὰ τοὺς ἀποστόλους, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλους τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας, παρακινεῖ γενικῶς εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολήν του, χρησιμοποιῶν πάλιν τὴν ἀθλητικὴν γλῶσσαν, ὅπως *«ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς* **τρέχωμεν** *τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν»*. Καὶ ἐδῶ ἂς ἐπαναλάβωμεν τὴν ἐρώτησιν, τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν εἰς τὴν ἀρχήν· ποῖος εἶνε οὗτος ὁ προκείμενος εἰς ἡμᾶς δρόμος καὶ ἀγών;

Ὁ Παῦλος τὸν καθώρισεν ἐν τῷ προσώπῳ τῷ ἰδικῷ του. Εἶνε *ἡ τήρησις τῆς πίστεως*. Διότι αὐτὸ εἶπε· τὴν *πίστιν τετήρηκα*. Πῶς θὰ τηρήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἰδικήν μας; Ἰδοὺ ἐρώτησις τῆς μεγίστης προσοχῆς καὶ τοῦ θερμοτάτου ἡμῶν ἐνδιαφέροντος.

Ὀφείλομεν πρωτίστως νὰ ἐξακολουθήσωμεν πρεσβεύοντες μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μας τὸ ἀληθὲς καὶ γνήσιον χριστιανικὸν δόγμα. Ποῦ τὸ εὑρίσκομεν; Εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ πρὸς περισσοτέραν εὐκολίαν μας εἰς τὸ *Σύμβολον τῆς πίστεως*, ὅπως τὸ διετύπωσαν ἡ πρώτη

καὶ ἡ δευτέρα οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ τὸ διεφύλαξεν ἀκέραιον ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας. Εἰς τὸ δόγμα τοῦτο ἂς ἐμμένωμεν σταθερῶς καὶ ἀσαλεύτως, δεχόμενοι μὲ πᾶσαν βεβαιότητα, χωρὶς κανένα δισταγμόν, ὅ,τι δι' αὐτοῦ μᾶς διδάσκεται περὶ τοῦ Πατρός, περὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, περὶ τῆς Ἐκκλησίας, περὶ τοῦ βαπτίσματος, περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, περὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς·

Ἔρχεται λοιπὸν κανεὶς νὰ μᾶς σκανδαλίσῃ εἰς τὴν πίστιν ταύτην μὲ τὰς ψευδοφιλοσοφίας του ἢ μὲ τὰς αἱρέσεις του, διὰ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἀπιστήσωμεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ νὰ μᾶς ὑποβάλῃ πίστιν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν πίστιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας; Ἡμεῖς ἂς τον θεωρήσωμεν ὅτι εἶνε ὁ χειρότερος ἐχθρός μας, ὁ ὁποῖος ζητεῖ νὰ μᾶς ἀποπλανήσῃ, διὰ νὰ μᾶς ἀπολέσῃ, καὶ ἂς ἐξακολουθήσωμεν τὸν δρόμον μας ὁμολογοῦντες τὸν Χριστὸν καὶ χειραγωγούμενοι ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους, ἀπὸ τὰς οἰκουμενικὰς Συνόδους καὶ ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρας, τῶν ὁποίων κανεὶς δὲν ὑπῆρξε σοφώτερος καὶ κανεὶς δὲν ἐστάθη ὄχι ἀνώτερος, ἀλλ' οὐδὲ ἴσος των εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἠθικὴν λάμψιν.

Ἀλλά, μαζῆ μὲ τὴν χριστιανικὴν ἀληθῶς πίστιν μας, πρέπει νὰ συμβαδίσῃ καὶ ὁ πράγματι χριστιανικὸς βίος μας. Εἰς τί δὲ συνίσταται ὁ βίος οὗτος; *Εἰς τὴν πρακτικὴν τήρησιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.* Καὶ τὸ θέλημα τοῦτο τηροῦν ὅσοι ἀγαποῦν τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς των, ὅσοι ἀγαποῦν τὸν πλησίον των καθὼς τὸν ἑαυτόν των, καὶ, σύμφωνα μὲ τοὺς Μακαρισμούς, ταπεινοφρονοῦν, θλίβονται διὰ τὰς ἁμαρτίας των, καλλιεργοῦν τὴν πρᾳότητα, ἀγαποῦν θερμὰ τὴν δικαιοσύνην, εἶνε καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, καὶ προσέτι εἰρηνοποιοί, οὐδὲ διστάζουν νὰ ὑποστοῦν καταφρονήσεις καὶ διωγμοὺς χάριν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἰδοὺ ὁ καλὸς ἀγὼν καὶ δρόμος, ὁ ὁποῖος πρόκειται εἰς ὅλους τοὺς χριστιανοὺς καὶ εἰς τὸν καθένα ἐξ ἡμῶν.

Πῶς θὰ κερδίσωμεν τὸν ἀγῶνα τοῦτον; Πῶς θὰ τελειώσωμεν εὐδοκίμως τὸν δρόμον αὐτόν; Τὴν ἀπάντησιν μᾶς δίδει πάλιν ἡ σημερινὴ ἀποστολικὴ περικοπή.

Ὀφείλομεν νὰ ἀποθέσωμεν πάντα ὄγκον, ἤτοι πᾶν βάρος, τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς ἠμπόδιζε νὰ συνεχίσωμεν τὸν δρόμον ἐπιτυχῶς. Δὲν κάμνουν τοιουτοτρόπως καὶ οἱ ἀθληταὶ δρομεῖς; Κανείς των δὲν κρατεῖ

τὸ παραμικρὸν βάρος. Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἐνδυμασία των εἶνε ἐλαφροτάτη. Ἀναλόγως πράττουν καὶ οἱ δρομεῖς Χριστιανοί. Τί θὰ τοὺς ἐβάρυνε καὶ θὰ τοὺς ἠμπόδιζεν εἰς τὸν δρόμον των; Ἡ φιλαργυρία, ἡ πλεονεξία, ἡ κοιλιοδουλεία, καὶ ὁ ὄχλος ἐκεῖνος τῶν ἀνόμων ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων παθῶν, ὁ ὁποῖος κάμνει παχυλὴν καὶ βαρεῖαν τὴν ψυχήν. Κάθε λοιπὸν τοιοῦτο βάρος πρέπει νὰ ἀποτεθῇ.

Ἀλλ' εἰς τὸν δρόμον μας ὁ πονηρὸς θὰ ζητήσῃ νὰ μᾶς ἀποκόψῃ καὶ νὰ μᾶς ἀποπλανήσῃ καὶ νὰ μᾶς παρασύρῃ, κινητοποιῶν ἐναντίον μας τὴν ἁμαρτίαν ὑπὸ παντοίας πλάνους καὶ δελεαστικὰς μορφάς. Τί λοιπὸν ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν ἡμεῖς; Νὰ προσέχωμεν καὶ νὰ ἐγκρατευώμεθα, ὥστε νὰ μὴν ἐμπέσωμεν εἰς καμμίαν πλεκτάνην καὶ ἐπιβουλὴν καὶ παγίδα. Μᾶς προβάλλει τὸ δέλεαρ τῆς ραθύμου ἀνέσεως καὶ ἀπολαύσεως, τοῦ παγιδευτικοῦ κάλλους, τῆς ἀθεμίτου ἡδονῆς, τῆς ματαίας δόξης, τῆς κολακείας, τῆς ἀνθρωπαρεσκείας καὶ εἴ τι ἄλλο ἱκανὸν νὰ μᾶς μεθύσῃ καὶ νὰ μᾶς καταστήσῃ λιποτάκτας τοῦ καλοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ τιμίου καὶ θεαρέστου δρόμου; Ἡμεῖς ἂς βλέπωμεν πάντοτε πρὸς τὸν ἀγωνοθέτην Χριστόν, τὸν κριτήν, τὸν μισθαποδότην, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωήν του ἐβάδισε τὸν αὐτὸν δρόμον, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ ἔνδοξα ἴχνη ὀφείλομεν μέχρι τέλους νὰ ἀκολουθήσωμεν.

Θὰ χρειασθῇ ὅμως κόπος καὶ μόχθος;

Ἀλλὰ δι' αὐτὸ καὶ ὁ Παῦλος μᾶς συνιστᾷ καὶ ὑπομονήν, ὁ δὲ Χριστὸς εἶνε ἕτοιμος νὰ τὴν δώσῃ ὅπου ἀνέρχεται θερμὴ ἡ πρὸς αὐτὸν ἐπίκλησις: «*Ὑπομονῆς*, λέγει, ἔχετε χρείαν, ἵνα, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, *κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν*». Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐπαγγελία αὕτη εἶνε ἡ ἀνακήρυξις ἡμῶν ὡς νικητῶν τοῦ μεγάλου δρόμου καὶ ἡ κληρονομία τῆς αἰωνίου δόξης καὶ ζωῆς, ἂς καταβάλλωμεν πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν νίκην ταύτην, τὴν ὑψηλοτέραν καὶ ὡραιοτέραν καὶ τιμιωτέραν ὅλων τῶν θριάμβων καὶ ὅλων τῶν νικῶν.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΤΗΣ Β΄. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ἠκούσατε πρόσκλησιν; Ἠκούσατε ὑπόσχεσιν; Ἐνῷ οἱ ἀδελφοὶ Σίμων, ὁ ἀργότερον ἐπονομασθεὶς Πέτρος, καὶ ὁ Ἀνδρέας ρίπτουν τὸ δίκτυον εἰς τὴν λίμνην, ὀλίγον μακρύτερα ἀπὸ τὸν ὄχθην, ἀκούουν μίαν φωνήν, ἡ ὁποία τοὺς καλεῖ. Εἶναι ὁ Ἰησοῦς, ἕτοιμος νὰ ρίψῃ ἐπάνω του τὸ ἰδικόν του θεῖον δίκτυον. Καὶ τί τοὺς λέγει;

«Δεῦτε ὀπίσω μου», δηλαδή, ἐλᾶτε νὰ γίνεται ἀκόλουθοί μου. Ἰδοὺ ἡ πρόσκλησις. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν εἶνε παρὰ ἁπλοῖ ἁλιεῖς, προσκολλημένοι εἰς τὰς θελκτικὰς ταύτας ὄχθας, μαθημένοι νὰ ἐξασκοῦν τὸ ταπεινὸν καὶ ποιητικὸν ἐπάγγελμά των εἰς τὰ νερὰ τῆς λίμνης ταύτης, τὴν ὁποίαν τόσον ἠγάπησαν ἀπὸ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας. Διὰ τί λοιπὸν ν' ἀφίσουν τὸ ἔργον των, καὶ πρὸς τί νὰ τὸν ἀκολουθήσουν; Ὁ Ἰησοῦς προσθέτει εἰς τὴν πρόσκλησιν καὶ μίαν ὑπόσχεσιν. Ποίαν; *«Καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων»*.

Τὴν αὐτὴν πρόσκλησιν καὶ ὑπόσχεσιν ἀπευθύνει μετ' ὀλίγον πρὸς τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης, ἁλιεῖς καὶ αὐτούς, τοὺς ὁποίους εὗρεν ὀλίγον περαιτέρω, διευθετοῦντας τὰ ἰδικά των δίκτυα. Τί δὲ ἔκαμαν καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι; *«Ἠκολούθησαν αὐτῷ»*, εὑρόντες ὅτι ἦτο ἀσυγκρίτως προτιμότερον καὶ ἀνώτερον τὸ ν' ἀφίσουν τὴν ἁλιείαν τῶν ἰχθύων, διὰ νὰ γυμνασθοῦν καὶ ἀσχοληθοῦν εἰς τὴν ἁλιείαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ θὰ ἠρώτα τις· καὶ ἁλιεύονται λοιπὸν οἱ ἄνθρωποι; Ἡ ἔκφρασις εἶνε βεβαίως *μεταφορική*, τὴν μετεχειρίσθη δὲ ὁ Ἰησοῦς σύμφωνα μὲ τὴν συνήθειαν, τὴν ὁποίαν εἶχε, τοῦ νὰ συμμορφώνῃ τὸ λεξιλόγιόν του κατὰ τὰς ἀκοάς, πρὸς τὰς ὁποίας ἀπετείνετο, καὶ νὰ μεταχειρίζεται παραβολὰς καὶ εἰκόνας ἀναλόγους τοῦ ἑκάστοτε περιβάλλοντος. Ἐπειδὴ λοιπὸν τόρα ὡμίλει πρὸς ἁλιεῖς, κατέφυγεν εἰς μεταφορικὴν ἔκφρασιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν ἁλιευτικὸν βίον. Ἀλλ' εἶνε καὶ τόσον ἐπιτυχὴς ἡ μεταφορά!

Τί κάμνει ὁ ἁλιεύς; Συλλαμβάνει ἰχθῦς. Καὶ ὁ ἁλιεὺς τῶν ἀνθρώπων ἔργον ἔχει νὰ συλλαμβάνῃ ψυχάς. Τί χρησιμοποιεῖ ὁ ἁλιεὺς τῶν ἰχθύων εἰς τὴν σύλληψιν αὐτῶν; Δίκτυον. Καὶ ὁ ἁλιεὺς τῶν ψυχῶν διαθέτει τὸ δίκτυον τοῦ θείου λόγου. Χρησιμοποιοῦνται ὅμως καὶ *δολώματα* εἰς τὴν ἁλιείαν τῶν ἰχθύων; Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἁλιείαν τῶν ψυχῶν οἱ ἁλιεῖς διδάσκαλοι καὶ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου προβάλλουν ἀντὶ δολωμάτων, τὴν εἰρήνην τῶν ψυχῶν, τὴν νίκην κατὰ τῶν παθῶν, τὴν ἐπιδαψίλευσιν θείων χαρισμάτων, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εὔνοιαν τοῦ Θεοῦ, τὴν κληρονομίαν τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Τί ἄλλο κάμνουν οἱ ἁλιεῖς τῶν ἰχθύων; Δὲν ῥαθυμοῦν, δὲν περιμένουν νὰ ἔλθῃ μόνη της ἡ ἄγρα πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ κοπιάζουν καὶ

περιτρέχουν καὶ ἀγρυπνοῦν καὶ ρίπτουν τὰ δίκτυα διὰ πολλούς, ἀλλὰ καὶ διὰ ὀλίγους ἰχθῦς, καὶ ἀγαποῦν τὸ ἔργον των, μολονότι βρέχονται ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ διώκονται πολλάκις ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ τὸ κῦμα. Προσέτι ὁ ἁλιεὺς δὲν παραμελεῖ τὰ δίκτυά του, ἀλλὰ τὰ περιποιεῖται, καὶ τὰ ρίπτει δὲ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν νύκτα, καὶ εἰς πᾶσαν ἐποχὴν τοῦ ἔτους, ἄνοιξιν, θέρος, φθινόπωρον, χειμῶνα.

'Ανάλογον θέλει ὁ Χριστὸς καὶ τὸ ἔργον τῶν ἁλιέων τῶν ψυχῶν. Τοὺς θέλει ἐνεργητικούς, δραστηρίους, καταφρονητὰς τοῦ κόπου, ὄχι περιμένοντας νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτοὺς κἄποια ψυχή, ἀλλὰ σπεύδοντας αὐτοὺς πρὸς ἀναζήτησιν καὶ συνάντησιν καὶ ἄγραν τῶν ψυχῶν. Θὰ εὕρουν πολλάς; Θὰ ρίψουν τὸ δίκτυον τοῦ θείου λόγου. Θὰ τὸ ρίψουν ὅμως καὶ διὰ τὰς ὀλίγας ψυχάς. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἄγρα θὰ εἶνε πολλάκις ἀνάλογος πρὸς τὴν δεξιότητα τοῦ δικτύου τούτου, ὁ ἁλιεὺς τῶν ψυχῶν θὰ φροντίζῃ, ὥστε ὁ λόγος του νὰ εἶνε ὅσῳ τὸ δυνατὸν καταλληλότερος καὶ ἱκανώτερος διὰ νὰ ἀγρεύσῃ ψυχὰς περισσοτέρας. Διὰ τὴν τοιαύτην δὲ ἄγρευσιν ὁ διδάσκαλος τοῦ Εὐγγελίου δὲν θὰ φεισθῇ κόπου, δὲν θὰ ἀπογοητευθῇ ἀπὸ ἐνδεχομένας ἀποτυχίας, δὲν θὰ καταβληθῇ ἀπὸ ταῦτα ἢ ἐκεῖνα τὰ ἐμπόδια, δὲν θὰ εἴπῃ: εἶνε καιρὸς τοῦ κηρύττειν καὶ ἔρχεται περίοδος τοῦ ραθυμεῖν, ἀλλὰ θὰ εἶνε πρόθυμος διὰ τὸ δίκτυον τοῦ λόγου καὶ τὸ πρωὶ καὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν, καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔαρος καὶ κατὰ τὸ δειλινὸν τοῦ θέρους, καὶ κατὰ τὴν πνοὴν τοῦ φθινοπώρου καὶ κατὰ τὰς συγκεντρώσεις τοῦ χειμῶνος.

'Αλλ' ἔχει κέρδη ὁ ἁλιεὺς τῶν ἰχθύων. 'Ασυγκρίτως ἀνώτερα μήπως δὲν ἔχει ὁ ἁλιεὺς τῶν ψυχῶν; Διότι οὗτος ἔχει τὴν ἐκ Θεοῦ ἀπερίγραπτον μισθαποδοσίαν, τὴν ἔνδοξον εἴσοδον καὶ τὴν αἰωνίαν παραμονὴν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Εἰς ἓν μόνον σημεῖον καμμία δὲν ὑπάρχει ἀναλογία μεταξὺ τῆς μιᾶς ἁλιείας καὶ τῆς ἄλλης, ἀλλ' ὑφίσταται ἀντίθεσις ριζική. Ποῦ; Εἰς τὸ ὅτι οἱ μὲν ἰχθῦς ἀγρεύονται διὰ νὰ ἀποθάνουν, τὸ δὲ δίκτυον τοῦ θείου λόγου ζητεῖ καὶ συλλαμβάνει τὰς ψυχάς, διὰ νὰ τὰς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸν θάνατον τὸν ἐκ τῆς ἁμαρτίας καὶ μεταδώσῃ εἰς αὐτὰς τὴν ἀθάνατον ζωὴν τοῦ Χριστοῦ. 'Ιδοὺ διατί ὁ Πέτρος καὶ ὁ 'Ανδρέας, ὁ 'Ιάκωβος καὶ ὁ 'Ιωάννης ἀφῆκαν μὲ τόσην προθυμίαν

τὴν ἁλιείαν τῶν ἰχθύων καὶ ἠκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν, διὰ νὰ γείνουν ἁλιεῖς τῶν ἀνθρώπων.

Ζηλεύομεν τὴν πρόσκλησιν; Φθονοῦμεν τὴν ὑπόσχεσιν; Ἀλλὰ διατί; Ἡ πρόσκλησις καὶ ἡ ὑπόσχεσις εἶνε καὶ δι᾽ ὅλους ἡμᾶς. Ἀκόμη καὶ διὰ τοὺς λαϊκούς; Βεβαίως. Δὲν καλούμεθα καὶ δὲν δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ εἴμεθα ἁλιεῖς τῶν ψυχῶν, ὅπως οἱ ἱερεῖς, δυνάμεθα ὅμως καὶ ὀφείλομεν, ὁ καθεὶς εἰς τὸν κύκλον του, νὰ ὑποβοηθῶμεν τοὺς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ ἁλιευτικὸν καὶ σωστικὸν διὰ τὰς ψυχὰς ἔργον των. Ὁ διδάσκαλος μεταξὺ τῶν μαθητῶν του, ὁ δημοσιογράφος καὶ ὁ συγγραφεὺς μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν των, ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μεταξὺ τῶν τέκνων των, ὁ καθείς μας μεταξὺ τῶν γνωστῶν μας καὶ τῶν φίλων μας. Ὅπου ἄγνοια τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἀδιαφορία πρὸς αὐτόν, ὅπου προσήλωσις μόνον πρὸς τὰ ἐγκόσμια καὶ τὰ γήϊνα, ὅπου ψυχαὶ κινδυνεύουσαι ἕνεκα τῆς ἀπιστίας των, ἢ τῆς θρησκευτικῆς ψυχρότητός των, ἢ τῆς ἀμαθείας των, ἢ τῆς δεισιδαιμονίας των, ἢ τοῦ ξηροῦ τυπικισμοῦ των καὶ τῶν παντοίων ἁμαρτιῶν των, ἡμεῖς ἂς μεταδώσωμεν τὴν χριστιανικὴν γνῶσιν καὶ τὸν χριστιανικὸν ζῆλον καὶ μὲ τὰς σμμβουλάς μας, μὲ τὴν ἀγάπην μας, μὲ τὸ παράδειγμά μας, ἂς κάμωμεν ἔργον ἁλιέων τῶν ἀνθρώπων.

Τυχὸν ἀδιαφορία μας θὰ καταλογισθῇ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς μεγίστην εὐθύνην μας. Δὲν βλέπομεν τί κάμνουν ὅσοι βλέπουν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος κινδυνεύει εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς τὰ νερὰ ἑνὸς ποταμοῦ; Παρὰ τὴν τρικυμίαν, παρὰ τὴν ὁρμητικότητα τῶν ρευμάτων, ρίπτονται εἰς τὸν κίνδυνον, διὰ νὰ σώσουν μίαν ἀνθρωπίνην ζωήν. Ἂς μὴ ἀδιαφορήσωμεν λοιπόν, ὅταν κινδυνεύουν ψυχαὶ πρὸς αἰωνίαν των ἀπώλειαν, ὅταν ἡ ἁμαρτία ἀπειλῇ νὰ καταπνίξῃ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, συμπολίτας μας, φίλους μας, συγγενεῖς μας, ἀδελφούς μας, τέκνα μας. Καὶ τὸν ζῆλόν μας πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἂς ὑπεκκαύσῃ ἡ σκέψις ὅτι, γινόμενοι καὶ ἡμεῖς ἁλιεῖς ἀνθρώπων, θὰ κάμωμεν εἶδός τι ἀποστολικοῦ ἔργου καὶ θὰ λάβωμεν παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, ἔνδοξον μερίδα εἰς τὰς ἀποστολικὰς ἀμοιβάς.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ
ΤΗΣ Γ΄. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, μὲ τὴν πρακτικωτάτην ὁμιλητικήν του μέθοδον, διὰ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἐννοήσωμεν ζωηρότερα πόσον δυστύχημα ἀποτελεῖ ἡ ἐσωτερικὴ σκοτία τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς, μᾶς προβάλλει τὸ γινόμενον ἐξ αἰτίας τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ σώματος. Εἶνε, λέγει, ὑγιεῖς καὶ καθαροὶ αὐτοί; Τότε βλέπει καὶ ὅλον τὸ σῶμα. Καὶ πράγματι. Ἐπειδὴ βλέπουν οἱ ὀφθαλμοί μας, γνωρίζουν αἱ χεῖρές μας ποῦ πρέπει νὰ διευθυνθοῦν, οἱ πόδες μας ποῦ πρέπει νὰ πατήσουν, ἡ κεφαλή μας καὶ ὅλον τὸ σῶμά μας ποῦ θὰ εὕρουν τὴν προφύλαξίν των, τὴν σκόπιμον κίνησιν καὶ τὴν ἀνάπαυσίν των.

Πόσαι ὅμως καὶ πόσαι δυσκολίαι εἰς τὸν τυφλὸν ἢ εἰς ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου δένουν τοὺς ὀφθαλμούς, ὥστε νὰ μὴ βλέπουν! Δὲν γνωρίζει τότε οὐδὲ ἡ χεὶρ ποῦ νὰ διευθυνθῇ, οὔτε οἱ πόδες του ποῦ θὰ πατήσουν, μήτε ποῦ νὰ εὕρῃ τὸ κάθισμά του, μήτε ποῦ εἶνε ἡ θύρα, μήτε ἂν χαίνῃ ἐμπρός του λάκκος. Πῶς πηγαίνει καὶ πῶς κινεῖται; Εἰς τὰ τυφλά. Διατί; Διότι, ὅταν δὲν βλέπουν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ὅλον τὸ σῶμα, ὡς εἶπεν ὁ Χριστός, εἶνε σκοτεινόν, δηλαδὴ καὶ αὐτὸ τυφλόν.

Τὴν τοιαύτην τυφλότητα τοῦ ὅλου σώματος ἔχομεν δοκιμάσῃ καὶ ὅσοι βλέπομεν, ὅταν τὴν νύκτα ἐζητήσαμεν νὰ σηκωθῶμεν ἀπὸ τὴν κλίνην μας εἰς τὰ σκοτεινά. Ὀφθαλμοὺς ἔχομεν, ἀλλὰ δὲν βλέπομεν. Διὰ νὰ εὕρωμεν κἄτι τι, καταφεύγομεν εἰς τὴν ψηλάφησιν. Εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν εἶνε τὸ ποτήρι μὲ τὸ νερό, τὸ κουτὶ μὲ τὰ σπίρτα. Δὲν τὰ βλέπομεν. Θὰ σκοντάψωμεν εἰς τὴν ἐμπρός μας καθέκλαν. Δὲν τὴν βλέπομεν. Καὶ ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν κλίνην μας, ψηλαφοῦμεν, διὰ νὰ εὕρωμεν τὸ προσκεφάλαιον, διὰ νὰ διευθετήσωμεν τὰ σκεπάσματά μας. Καὶ ὅμως ἔχομεν πόδας καὶ χεῖρας. Τί τὸ ὄφελος; Τὸ σκότος τῶν ὀφθαλμῶν μας εἶνε καὶ ἰδικόν των σκότος.

Διὰ τί λέγονται ὅλα ταῦτα; Διὰ νὰ μᾶς βοηθήσουν εἰς τὸ νὰ ἐννοήσωμεν πόσον τρομερὸν εἶνε διὰ τὸν ὅλον βίον μας, τὸ *ἐσωτερικὸν σκότος*, δηλαδὴ ἡ τύφλωσις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματός μας.

Ἀλλ' ὑπάρχει λοιπὸν τυφλότης καὶ ἐδῶ; Δὲν λέγει ὁ προφήτης, ὅτι ***«τετύφλωκεν αὐτῶν τὸν νοῦν»;*** Δὲν εἶπεν ἀκόμη, καὶ δὲν ἐπανέλαβεν ὁ Χριστὸς περὶ τῶν συγχρόνων του Ἰουδαίων, ἰδίως περὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, ὅτι «***ὀφθαλμοὺς ἔχουσι, καὶ οὐ βλέπουσι***»; Ποίαν τύφλωσιν ἐννοεῖ ἐδῶ; Τὴν ψυχικήν. Καὶ ταύτην τὴν τύφλωσιν εἶχε προφανῶς ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπ' ὄψιν τοῦ, ὅταν ἔλεγε περὶ τῶν Φαρισαίων ὅτι «τυφλοί εἰσιν, ὁδηγοὶ τυφλῶν».

Καὶ ἐρωτῶμεν· πότε μία ψυχὴ εἶνε τυφλή;

Ἡ χειροτέρα περίπτωσις τῆς τυφλότητος εἶνε ἡ ἀπιστία εἰς τὸν Θεόν. Ἐπειδὴ Αὐτὸς εἶνε τὸ φῶς τῶν ψυχῶν, ἡ ἄρνησίς του θέτει τὴν ψυχὴν τοῦ ἀπίστου εἰς πλῆρες σκότος. Καὶ τότε δὲν ὠφελεῖ τὸν τοιοῦτον τυφλόν, οὔτε ἡ ἐπιστήμη του ἡ ἀνθρωπίνη, οὔτε τὸ πλῆθος τῶν κοσμικῶν του γνώσεων. Ἥλιος, ἄστρα, αἰθήρ, οὐρανοὶ καὶ θάλασσαι καὶ πεδιάδες καὶ ὄρη καὶ φυτὰ καὶ ἄνθη καὶ κήτη καὶ πτηνὰ καὶ ζῶα φέρουν φωτεινότατα παμμεγίστην τὴν ἐπιγραφήν: *ἔργα τοῦ Θεοῦ.* Αὐτοὶ δὲν τὴν βλέπουν. Διατί; Διότι ὁ νοῦς των εἶνε τυφλός. Καὶ παρόμοιος εἶνε καὶ ὁ ὅλος βίος των. Ποία ἡ ἀνθρωπίνη ἐπὶ τῆς γῆς ἀποστολή; ποῖος ὁ προορισμός μας; ποία ἡ ὁδός μας; Αὐτοὶ δὲν ἔχουν εἴδησιν ἀπὸ ὅλα ταῦτα. Τυφλοί, βαδίζουν εἰς τὰ σκότη. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ βίος των καὶ ἡ ὅλη των κίνησις καὶ πορεία εἶνε ἀκατάστατος καὶ ἀφώτιστος καὶ παραπαίουσα καὶ παράφρων. Τυφλοὶ ὡς πρὸς τὸν Θεόν, εἶνε τυφλοὶ καὶ ὡς πρὸς τὸν ἑαυτόν των καὶ ὡς πρὸς τὸν πλησίον των. Μὲ ἄγνοιαν τῶν καθηκόντων των, ἠθικῶς ἀνερμάτιστοι καὶ ἀκαθοδήγητοι, ἕρμαια τῶν παθῶν των, δὲν ξεύρουν πῶς νὰ φερθοῦν εἰς τὰς εὐτυχίας των καὶ τὰς δυστυχίας των, εἰς τὰς χαράς των καὶ εἰς τὰς θλίψεις των, πρὸς τοὺς ἐχθρούς των, πρὸς τοὺς φίλους των, οὐδὲ πρὸς αὐτοὺς τοὺς οἰκείους των. Εἶνε ὑλολάτραι, πλεονέκται, ἄδικοι, θυμώδεις διὰ τὸ παραμικρόν, φιλόνεικοι διὰ τὸ τίποτε, ἀδιάκριτοι, ὑβρισταί, ἄθλιοι ὡς σύζυγοι, ὡς γονεῖς, ὡς ἀδελφοί, ὡς τέκνα, οἰκτρὰ ὑποδείγματα ἀνατροφῆς καὶ ἀμοιβαίας συμπεριφορᾶς. Πόσον πράγματι εἶνε τρομερὸν διὰ τὸν ὅλον βίον τὸ ἐσωτερικὸν ψυχικὸν σκότος!

Ἀλλὰ τυφλοὶ δὲν εἶνε μόνον οἱ ἄπιστοι. Ἰδοὺ οἱ Φαρισαῖοι. Τί ἦσαν αὐτοί; Τί ἐνόμιζον τοὐλάχιστον ὅτι ἦσαν; Καὶ πῶς ἐθεωροῦντο; Πιστοί. Διότι καὶ εἰς τὸν ναὸν μετέβαινον, καὶ προσηύχοντο,

καὶ ἐνήστευον, καὶ τὰς Γραφὰς παρεδέχοντο καὶ ἀνεγίνωσκον. Καὶ ὅμως εἴδομεν πῶς τοὺς ὠνόμαζεν ὁ Χριστός· *τυφλοὺς ὁδηγοὺς τυφλῶν*, δηλαδὴ ***ἀρχιτυφλούς***.

Πιστεύομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς; Προσευχόμεθα; Ἐκκλησιαζόμεθα; Ἀκούομεν τὸν θεῖον λόγον; Ἂς προσέξωμεν μήπως, παρ' ὅλα ταῦτα, εἴμεθα εἰς τύφλωσιν, ἢ μήπως, τοὐλάχιστον, πάσχουν ἀπὸ σοβαρὰν πάθησιν οἱ ψυχικοί μας ὀφθαλμοί.

Διότι, διὰ νὰ ἔχωμεν ἐσωτερικὸν φῶς, πρέπει νὰ μᾶς τὸ δίδῃ ὁ Θεός· τὸ δὲ σημερινὸν Εὐαγγέλιον μᾶς παρέχει πολυτιμωτάτας ὁδηγίας περὶ τούτου. Πιστεύομεν εἰς τὸν Θεόν; Ὀφείλομεν καὶ *νὰ δουλεύωμεν* εἰς αὐτόν. Καὶ τί θέλει νὰ εἴπῃ τό: *νὰ δουλεύωμεν;* ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ζητεῖ *καθ' ὁλοκληρίαν ἰδικούς του*, μὲ πλήρη τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην, τὴν ἀφοσίωσιν, τὴν συμμόρφωσιν, τὴν ὑποταγήν. Θέλει νὰ εἴμεθα καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν ὑπήκοοί του, καὶ νὰ εἶνε Αὐτὸς ὁ μόνος, ὁ Εἷς, ὁ ἀποκλειστικός μας Κύριος. Ἠκούσατε τὴν περὶ τούτου δήλωσίν του. Ἂς τὴν ἐπαναλάβωμεν. «Οὐδεὶς δύναται, λέγει, δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. *Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ*».

Τί εἶνε *μαμμωνᾶς;* Ὁ πλοῦτος. Ὀνομάζεται ἀκόμη καὶ *μαμμωνᾶς τῆς ἀδικίας*, ἐπειδὴ συνήθως ἡ ἐπιδίωξίς του καὶ ἡ ἀπόκτησίς του εἶνε συνυφασμένα μὲ τὴν ἀδικίαν. Ὁ Χριστὸς λοιπὸν δηλώνει, ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς ἡμᾶς ἡ δουλεία εἰς τὸν μαμμωνᾶν, καὶ μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι αὐτη εἶνε ἐντελῶς ἀσυμβίβαστος μὲ τὴν δουλείαν πρὸς τὸν Θεόν.

Εἶνε τάχα μόνη ἡ δουλεία εἰς τὸν Μαμμωνᾶν, ἡ ὁποία μᾶς ἀπομακρύνει καὶ μᾶς θέτει εἰς ῥῆξιν πρὸς τὸν Θεόν; Ὄχι. Ἀπαράδεκτοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἶνε καὶ οἱ ὑβρισταί, οἱ κατάλαλοι, οἱ φιλόνεικοι, οἱ φθονεροί, οἱ φιλήδονοι, οἱ ψεῦσται καὶ οἱ τοιοῦτοι. Αναφέρει ὅμως ὁ Ἰησοῦς ἰδιαιτέρως, μετὰ τὰς δηλώσεις του περὶ φωτεινῶν καὶ σκοτεινῶν ψυχῶν, τὴν δουλείαν εἰς τὸν Μαμμωνᾶν, διότι αὐτῆς ὁ ζυγὸς εἶνε περισσότερον γενικός, ἀλλὰ καὶ διότι τίποτε δὲν τυφλώνει τόσον τὴν ψυχήν, ὅσον ἡ ἀπορρόφησις ἀπὸ τὰς ὑλικὰς μερίμνας, ἀπὸ τὴν δίψαν, τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὴν λάμψιν τοῦ πλούτου.

Διὰ νὰ μὴ μᾶς τυφλώνῃ ὁ πλοῦτος, πρέπει νὰ εἴμεθα ὄχι δοῦλοί του, ἀλλὰ κύριοί του. Πρέπει δηλαδὴ νὰ μὴ εἶνε αὐτὸς ἡ μεγάλη μας ἐπιθυμία καὶ ἡ μεγίστη μας ἐπασχόλησις, νὰ τὸν ἀποκτῶμεν μὲ ἱδρῶτα τίμιον, νὰ τὸν μεταχειριζώμεθα ἐγκρατῶς, νηφαλίως καὶ φιλαδέλφως, νὰ μὴ μεθύωμεν ἐκ τῆς κατοχῆς του, νὰ μὴ ἀπελπιζώμεθα καὶ τηκώμεθα ἐκ τῆς ἀπωλείας του, νὰ τὸν θεωρῶμεν δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς σκοποὺς θεμιτοὺς καὶ ἁγίους, καὶ νὰ μὴ παύωμεν ἐπιζητοῦντες τὰς οὐρανίας δωρεὰς καὶ τοὺς πνευματικοὺς θησαυρούς, ὡς τοὺς μόνους ἀξίους τοῦ μεγίστου ἐνδιαφέροντός μας καὶ τῆς παντοτεινῆς καὶ θερμοτάτης ἀγάπης μας.

Εἶνε κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς, κανεὶς εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὁ ὁποῖος νὰ ἐδέχετο νὰ γείνῃ πλουσιώτατος, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τυφλωθῇ καὶ νὰ μείνῃ τυφλὸς εἰς τὸν βίον του; Κανείς. Ἂς προσέξωμεν λοιπὸν ἀκόμη πολὺ περισσότερον διὰ νὰ διατηρήσωμεν καὶ ἐνισχύσωμεν τὸ ἐσωτερικόν μας φῶς μὲ ψυχὴν εὐσεβῆ, μὲ καρδίαν καθαράν, μὲ ὑπακοὴν εἰς τὸ θεῖον θέλημα, μὲ τὴν κυρίαν μας προσήλωσιν πρὸς τὸν Οὐρανόν, ἀφ' ὅπου ἔρχεται τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἂς ἀποφύγωμεν τὴν ὑποδούλωσιν εἰς τὸν πλοῦτον, εἰς τὴν ἀδικίαν, τὴν πλεονεξίαν, τὴν φιλαργυρίαν, τὴν ἀσπλαγχνίαν, τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀδιαφορίαν, καὶ πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἀνομίαν. Διότι ἡ κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας φέρει τὴν τύφλωσιν εἰς τὴν ψυχήν μας, εἰς τὸν νοῦν μας καὶ εἰς ὅλον τὸν βίον μας. Καὶ διότι, ἐνῷ ἡ σωματικὴ τύφλωσις διὰ τοῦ θανάτου παύει νὰ μᾶς εἶνε πληγή, ἡ τύφλωσις ἡ ψυχικὴ καθίσταται δι' αὐτοῦ τρομερωτέρα, ἐπειδὴ μᾶς παραδίδει ἄνευ ἐλπίδος εἰς αἰώνιον καὶ τυραννικώτατον σκότος.

Ο ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

ΠΑΝΙΕΡ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΡΟΥΣΗΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Δοξολογία.

Ἡ δοξολογία, ἥτις, καθ' ἃ ἀνεγράψαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ, ἐψάλη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῆς Α. Σ. τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκ. Θρόνου, Πανιερ. Μητροπ. Προύσης κ. Δωρο-

θέου, προσέλαβε χαρακτῆρα μεγαλοπρεπῆ καὶ ἐπιβλητικόν. Ἀπὸ τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου μέχρι τοῦ ναοῦ εἶχε παραταχθῆ στρατιωτικὴ δύναμις πρὸς ἀπόδοσιν τῶν τιμῶν, εἰς τὴν πλατεῖαν δὲ τοῦ ναοῦ ἡ σχολὴ τῶν Εὐελπίδων, τὸ τμῆμα τῆς ἀσφαλείας, ἡ σχολὴ τῆς χωροφυλακῆς καὶ ἡ τῶν Διαχειριστῶν. Εἰς τὸν ναὸν προσῆλθον κατὰ τὴν καθορισθεῖσαν ὥραν τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἡ Ἱ. Σύνοδος καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες ἀρχιερεῖς, αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαί, βουλευταί, ἐκ μέρους τῆς Α. Μ. ὁ αὐλάρχης κ. Γρυπάρης, οἱ Δήμαρχοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀρμενικῆς Κοινότητος, ὁ ἱερὸς κλῆρος καὶ ἄπειρον λαοῦ πλῆθος. Περὶ τὴν δεκάτην καὶ ἡμίσειαν ὁ Σ. Τοποτηρητὴς μετὰ τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐξέρχονται τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου, κατευθυνόμενοι εἰς τὸν ναόν. Οἱ κώδωνες κρούονται χαρμοσύνως, ἡ μουσικὴ παιανίζει τὸν βασιλικὸν ὕμνον, ἠχοῦσιν αἱ σάλπιγγες, οἱ στρατιῶται παρουσιάζουσιν ὅπλα καὶ ὁ λαὸς ἐπευφημεῖ τὸν Ἱεράρχην ἐνθουσιωδῶς. Παρὰ τὴν πύλην τοῦ ναοῦ ὁ Σ. Τοποτηρητὴς γίνεται δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, περιβληθεὶς δὲ τὸν μανδύαν εἰσέρχεται εἰς τὸν ναόν, εὐλογεῖ τὸν λαὸν καὶ ἀνέρχεται τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον, ἐνῷ ὁ χορὸς ἔψαλλεν «εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα». Ἄρχεται ἀκολούθως ἡ δοξολογία, τελεταρχοῦντος τοῦ Σ. Μητροπολίτου, ἱσταμένου πρὸ τῆς Ὡραίας Πύλης καὶ περιστοιχουμένου ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων, ἀρχιμανδριτῶν καὶ τῶν ἄλλων κληρικῶν. Ρίγη συγκινήσεως αἰσθάνεται τὸ ἀσφυκτικῶς πληροῦν τὸν ναὸν πλῆθος τὴν ὥραν, καθ' ἣν ὁ διάκονος δέεται «ὑπὲρ μακαρίας μνήμης καὶ δόξης ἀϊδίου πάντων τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγωνισαμένων καὶ πεσόντων ἢ σφαγιασθέντων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς ΚΠόλεως μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης... καὶ ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι εὐπρόσδεκτον τὴν θυσίαν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θρόνου Κυρίου τῶν Δυνάμεων καὶ ἀντικαταπεμφθῆναι τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ ὁλοκληρωτικὴν τὴν ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας λύτρωσιν».

Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου.

Μετὰ τὴν δεησιν ὁ Σ. Μητροπολίτης ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον λόγον:

Σεβασμιώτατε Τοποτηρητὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου,

«῾Η Αὐτοκέφαλος ᾿Εκκλησία τῆς Ελλάδος, θυγάτηρ ἅμα καὶ ἀδελφὴ πεφιλημένη τῆς ἐν Κων/πόλει ῾Αγιωτάτης ᾿Εκκλησίας ποιεῖται πανδήμου δοξολογίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπόθεσιν τὴν ἐν μέσῳ αὐτῆς παρουσίαν τῆς ῾Υμετέρας Σεβασμιότητος, τοῦ νῦν προκαθημένου τῶν ῾Ιεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Καθ᾿ ὅλον τὸν χρόνον τῆς σταδιοδρομίας τοῦ ἐλευθέρου ῾Ελληνικοῦ Βασιλείου, καθ᾿ ὅλον τὸν χρόνον τῆς αὐτοδιοικήτου λειτουργίας τῆς ἐν ῾Ελλάδι Αὐτοκεφάλου ᾿Εκκλησίας, ἕνα μόνον ὑπεδέχθησαν αἱ ᾿Αθῆναι Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, καὶ τοῦτον ἀπὸ τῆς ἀγχόνης διὰ ᾿Οδησσοῦ πρὸς αὐτὰς παραγενόμενον. Φυλάττεται εὐλαβῶς ἐν τῷ τάφῳ ἐκείνῳ ὁ ῾Ιερομάρτυς Γρηγόριος ὁ Ε΄ διὰ νὰ μετακομισθῇ καὶ κατατεθῇ ἐν τῷ Μαρτυρίῳ, τὸ ὁποῖον θὰ ἀνεγείρῃ αὐτῷ τοῦ λαοῦ ἡ εὐλάβεια ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ τῆς ἀγχόνης αὐτοῦ. ῾Ο διακαὴς πόθος τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, τῆς ᾿Εκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας, τοῦ νὰ δεχθῶσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ἐν ὀνόματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εὐλογίαν καὶ ζῶντος ἐκπροσώπου αὐτοῦ, παρετείνετο ἀνεκπλήρωτος διὰ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ, τὸ ὁποῖον ἐχώριζε τοὺς ῞Ελληνας εἰς δούλους καὶ ἐλευθέρους καὶ ἠμπόδιζε τὴν ἐλευθέραν ἐπικοινωνίαν Πατρὸς καὶ τέκνων.

᾿Αλλὰ τὸ μεσότοιχον ἤδη κατέρρευσε καὶ ὁ φραγμὸς διελύθη. Ποία τούτου ἐναργεστέρα ἀπόδειξις τῆς ἐν μέσῳ ἡμῶν παρουσίας καὶ ἐλευθέρας ἀναστροφῆς τοῦ πηδαλιούχου τῆς ᾿Ολκάδος τῆς ἐν Κων/πόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ᾿Εκκλησίας; ῾Η σταυροφόρος τῆς ῾Ελλάδος σημαία προελαύνει εἰς τὴν ᾿Ασίαν καὶ συγχρόνως κυματίζει ἐπὶ τῆς ἀγχόνης Γρηγορίου τοῦ Ε΄. ῾Ο ᾿Αρχηγὸς τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἀνευφημεῖται εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κ/πόλεως. ῾Ο Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εὐλογεῖ ἐν ᾿Αθήναις τὸν εὐσεβῆ λαόν. Εὐλογητὸν ἔστω εἰς τοὺς αἰῶνας τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ῾Η κραυγὴ τῶν πεπεδημένων ἀνέβη εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ κατῆλθε πλούσιον τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων. Αἱ ἁλύσεις τῶν δούλων συνετρίβησαν, αἱ ἀνειμέναι χεῖρες καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνέλαβον δυνάμεις. ῾Η δρόσος τῆς ἐλευθερίας διαπνέει ὁλόκληρον τὸν ἐθνικὸν ὀργανισμόν, κινοῦσα αὐτὸν εἰς νέαν ζωήν. «Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς

δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου», εἶναι καιρὸς νὰ ἀναφωνήσωμεν μετὰ τοῦ προφητάνακτος.

Κατὰ τὴν ὥραν ὅμως ταύτην τῆς πανελληνίου χαρᾶς, στρέφομεν εὐγνώμονα τὰ βλέμματα τῶν καρδιῶν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ πρὸς τὸν αἰγλήεντα τῆς Κ/πόλεως Πατριαρχικὸν Θρόνον, ὅστις ὑπῆρξε τὸ τεῖχος τὸ ἀπροσμάχητον τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος, ἡ κιβωτὸς ἡ πολύτιμος, ἐν ᾗ ἐφυλάχθησαν τὰ τιμαλφῆ τῆς ἐθνικῆς ὑποστάσεως κειμήλια, ἡ ἄγκυρα ἡ σωτήριος, τὴν ὁποίαν κρατοῦντες ἐπὶ πέντε αἰῶνας θυελλώδους νυκτὸς διεφύγομενν τὸ ναυάγιον.

Ὁ Οἰκουμενικὸς θρόνος εἶνε ἀσαλεύτως τεθεμελιωμένος ἐπὶ τῶν καρδιῶν ὅλων τῶν εὐσεβῶν Ἑλλήνων. Τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς ἀπ' αὐτοῦ μετὰ πίστεως, συνέσεως καὶ αὐταπαρνήσεως τὸ ἔθνος ποδηγετήσαντας, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς ἐπ' αὐτοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος θανατωθέντας.

Ἀπὸ τοιούτων ἐμπνεομένη παραδόσεων καὶ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ἅμα ἀναλαβοῦσα τὰς εὐθύνας τῆς διακυβερνήσεως τῆς Ἐκκλησίας, διέρρηξε μὲν πάντα δεσμὸν πρὸς τὰ συντρίμματα τῆς τυραννίας, ἔσπευσε δὲ εἰς τὴν κλεινὴν τῆς Γαλλίας πρωτεύουσαν, ὅπως ἐν ὀνόματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τοῦ ἐπὶ αἰῶνας ἀποτελέσαντος τὸ κέντρον τοῦ δουλωθέντος Ἑλληνισμοῦ, κηρύξῃ τὸ δίκαιον τῆς πανελληνίου ἐθνικῆς ἀποκταστάσεως, καὶ ηὐτύχησε νὰ δώσῃ ἐκ τοῦ πλησίον χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν ἀπὸ Θεοῦ ἐγερθέντα εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἐν δυνάμει πολλῇ τοῦ Ἔθνους Κυβερνήτην καὶ Καθηγεμόνα.

Καὶ ἐπιστρέφεις νῦν, Σεβασμιώτατε, ἀπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης κομιστὴς εἰς ἡμᾶς εὐαγγελίων χαρᾶς. «Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά». Ἔστω εὐλογημένη ἡ πρὸς ἡμᾶς εἴσοδος καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν ἔξοδός σου. Κατευοδοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς τὴν πνευματικὴν τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ Μητρόπολιν, ἀφίνων μὲν εἰς ἡμᾶς τὴν εὐλογίαν τοῦ Θρόνου Σου, κομίζων δὲ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἀδελφοὺς ἡμῶν τὰς ἐκδηλώσεις τῶν ἡμετέρων αἰσθημάτων χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπολυτρώσει αὐτῶν. Ἄς πληρώσει δὲ ὁ Κύριος τὴν χαρὰν ἀμφοτέρων ἐν τῇ ἑνώσει ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ ναοῦ τῶν Πατέρων ἡμῶν, τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας».

Ἀντιφώνησις τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ.

Εἰς τὴν προσφώνησιν ταύτην ἐν προφανεῖ συγκινήσει ἀπαντῶν ὁ Σ. Τοποτηρητὴς εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

«Πρωτίστως ἐπιβάλλεταί μοι ἡ ὑποχρέωσις, ἵνα, ἐν ὀνόματι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ταπεινὸς λειτουργὸς καὶ ἐκπρόσωπος τῆς ὁποίας ἐν μέσῳ ὑμῶν πάρειμι, ἐκφράσω θερμὰς εὐχαριστίας διὰ τὰς ἀποδοθείσας εἰς τὸ περιβάλλον τὸ ταπεινόν μου ἄτομον ὑψηλὸν ἀξίωμα ὑπερόχους ἐνδείξεις τιμῶν ἐκ μέρους τῶν κυβερνητικῶν, ἐκκλησιαστικῶν, στρατιωτικῶν καὶ δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ σύμπαντος τοῦ Χριστεπωνύμου λαοῦ, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἔθεσα τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ εὐλογημένου καὶ ποθεινοῦ ἐδάφους τῆς ἐλευθέρας φίλης πατρίδος. Δευτέρως δὲ ἐπιτραπήτω μοι, ἵνα ἐπὶ τὸ γενικώτερον καὶ αὐτοσχεδίως ὅλως προσείπω ὀλίγας ὑμῖν λέξεις.

Καὶ ὅλαι μὲν αἱ κατ' ἔθνη Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι ἀπορρέουσιν ἐκ τῶν σπλάγχνων τῶν οἰκείων λαῶν καὶ στοχάζονται τὸν ἐν Χριστῷ ἁγιασμὸν τῶν μελῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἡ κατ' Ἀνατολὰς Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία μετὰ τὴν μοιραίαν μάλιστα καὶ ἀπαισίαν ἐκείνην πτῶσιν τῆς Πορφυρογεννήτου τῶν Κωνσταντίνων Πόλεως δὲν ἦτο ἁπλῶς πνευματική τις ἀρχή, ἀποσκοποῦσα τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν πιστῶν αὐτῆς, ἀλλ' ἐχρησίμευσεν ἐπὶ πέντε σκληροὺς καὶ μαύρους αἰῶνας ὡς τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο παλλάδιον, ἐν ᾧ ἡ ἐκπεσοῦσα ἐκ τῆς βασιλικῆς ἀξίας καὶ δόξης φυλὴ ἀπεθησαύρισεν ὡς πολύτιμον παρακαταθήκην τὸν ὑποστείλαντα τὰς πτέρυγας αὐτοκρατορικὸν ἀετόν, τὸν συμβολίζοντα τοὺς ἁγιωτέρους ἐθνικοὺς θρύλους καὶ τὰς γλυκυτέρας ἐλπίδας, ὅτι «μὲ χρόνια μὲ καιροὺς πάλι 'δικά μας θἆναι». Τὴν κοινολαΐτιδα ταύτην θυμοσοφίαν, ὡς τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο τῶν προγόνων ἡμῶν πῦρ, ἀκοίμητον διὰ μέσου τῶν αἰώνων διετήρησε καὶ ὑπεδαύλισε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὅπερ, συσσωματωμένον, τρόπον τινά, πρὸς αὐτὸ τὸ Ἔθνος, πρῶτον ἑκάστοτε ἐδέχετο τὰς προσβολὰς τοῦ ἀπαισίου Ἀγαρηνοῦ ζυγοῦ, ὅστις ἐπὶ πέντε μακροὺς αἰῶνας κατεσπάραττε τὰ σπλάγχνα τοῦ τλήμονος ἔθνους, ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ εἰς πᾶσαν κίνησιν, κατὰ τῶν τῆς Ἐκκλησίας κορυφῶν πρωτίστως ἐστρέφετο ἡ τοῦ τυράννου

λύσσα. Μάρτυς τῶν λεγομένων μου ἀψευδέστατος κείσθω ἡ ἑκατόμβη τῶν Ἱεραρχῶν, οἵτινες εἴς τε τοὺς ἀρχαιοτέρους καὶ νεωτέρους χρόνους προσέφερον ἑαυτοὺς ὥς ἱερὰ ἀκροθίνια τῶν ἀγώνων, τοὺς ὁποίους τὸ στενάζον ἔθνος ἑκάστοτε κατέβαλλε πρὸς διάσπασιν τῶν ἀτίμων αὐτοῦ ἁλύσεων. Οὔτε ὁ χρόνος ἀλλ' οὔτε καὶ ὁ τόπος ἐπιτρέπει ἀναλυτικωτέραν καὶ λεπτομερεστέραν ἀφήγησιν τῶν καθ' ἕκαστα σχετικῶν γεγονότων· ἄλλως τε δὲ καὶ ἡ ἱστορία ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου εἶπε τὸν τελευταῖον λόγον της, ἀναγνωρίζουσα μὲ τὸν αὐθεντικώτερον τρόπον, ὅτι ἡ κατ' Ἀνατολὰς Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία μὲ τὸν τιμητικώτερον δι' αὐτὴν τρόπον ἐπετέλεσε τὴν ἐθνικὴν αὐτῆς ἀποστολήν, φέρουσα ζωηρὰ ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῆς τὰ στίγματα τοῦ σταυροῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς οὐλὰς τοῦ ξίφους τῆς ἀπαισίας ξυνωρίδος Τούρκων καὶ Κρούμου. Μὲ τὰς ἀρχὰς καὶ παραδόσεις ταύτας τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἐν ταῖς τελευταίαις ταύταις ἡμέραις, καθ' ἅς ἡ χρυσοφόρμιγξ, κατὰ τὸν ποιητήν, νίκη, ἐπιστέψασα τὰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν δικαίων τῶν λαῶν ἀγωνισθέντα συμμαχικὰ καὶ ἑλληνικὰ ὅπλα, καταρρίπτει κράτη καὶ ἀνιστᾷ ἔθνη ἐν τῇ φωτοβόλῳ τῆς Γαλλίας πρωτευούσῃ, τὸ Οἰκουμενικόν, λέγω, Πατριαρχεῖον, μνῆμον τῶν παραδόσεων καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἔγνω, παρὰ τὰ ἐν αὐτῷ καθεστῶτα, ἵνα ἐξαποστείλῃ ἐκεῖ τὴν ἐμὴν ταπείνωσιν ἐπὶ κεφαλῆς ἐπιτροπῆς μὲ τὴν ἐντολήν, ἵνα τὴν ἐξ αὐτοῦ, ὡς ἐκπροσωποῦν σύμπαν τὸ ὑπόδουλον Ἑλληνικόν, ἀπορρέουσαν ἠθικὴν δύναμιν, θέσῃ ἀκεραίαν ὑπὸ τοὺς ἀπαραμίλλους πολιτικοὺς χειρισμοὺς τοῦ τετιμημένου Προέδρου καὶ ἡγέτου τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Τὴν ἐθνικὴν ταύτην ἐντολὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἐκτελέσαντες, ἐπιστρέφομεν εἰς τὰ ἴδια πρὸς ἀνάληψιν καὶ συνέχειαν τῶν ὑπολειπομένων ἡμῖν ἐθνικῶν παλαισμάτων.

Θὰ ἦτο δὲ γιγαντώδης ἡ ἔλλειψις ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ οὐσιῶδες παράπτωμα ἐάν, μὴ ἐπωφελούμενοι τῆς περιστάσεως, δὲν ἐσπεύδομεν, ἵνα, ἐπισκεπτόμενοι τὸ ἱερὸν πτολίεθρον, εὐχαριστήσωμεν μὲν ἀφ' ἑνὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπιδεικνυομένην ἑκάστοτε πολλὴν εὐμένειαν, ἐπικοινωνήσωμεν δ' ἀφ' ἑτέρου πνευματικῶς μετὰ τῆς ἐλευθέρας ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ τόσον ἐπαξίως προκαθημένου αὐτῆς, καὶ τῆς περιδόξου καὶ εὐσεβόφρονος τῶν Ἀθηνῶν Μητροπό-

λεως, καὶ ἐκ τρίτου προσκομίσωμεν εἰς τοὺς ἐνταῦθα διαβιοῦντας ἀδελφοὺς ἡμῶν πρόσφυγας ἕνα γλυκύτατον χαιρετισμὸν ἀπὸ τὰ εὐλογημένα πατρῷα χώματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ τουρκικὴ τυραννία τόσον τραγικῶς καὶ σκληρῶς τοὺς ἐξεδίωξε. Ναί, ἀδελφοί μου, ὑπεφέρατε ὁμολογουμένως πολλά, ἀλλ' ὑμεῖς τοὐλάχιστον, καταφυγόντες εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἐλευθέρας Μητρὸς Ἑλλάδος, ηὕρατε ἕνα ὀφθαλμόν, ἵνα συγκλαύσῃ μαζῆ σας τὴν δυστυχίαν σας, καὶ ἕνα ἀδελφικὸν χέρι νὰ περιζώσῃ τὰς πληγάς σας· ἐνῷ, ἀλλοίμονον!, οἱ ἄλλοι ἀδελφοί, οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι σας, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ ἀτύχημα νὰ μείνωσιν ἐκεῖ, ἔπιον μέχρι τρυγὸς τὸ πικρὸν τῆς δυστυχίας καὶ τῆς μαύρης σκλαβιᾶς ποτήριον. Ὢ, αἱ φρικώδεις καὶ ἀπαισίας μνήμης ἐκεῖναι αἱ λευκαὶ σφαγαί! Ὢ, στιγμαὶ θλίψεως καὶ ὀδύνης ἐθνικῆς! Τὸ Ἔθνος, φέρον τὸν ἐπώδυνον τοῦ μαρτυρίου σταυρόν, ἀνέβη ἀληθῶς τὸν Γολγοθᾶν, ἐκολαφίσθη, ἐποτίσθη χολὴν καὶ ὄξος, ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανε, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ δυνηθῶσιν οἱ σταυρωταὶ νὰ θέσωσιν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ τὴν μαύρην τῆς ἀνυπαρξίας πλάκα. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸ πρῶτον τῆς ἐλευθερίας γλυκύλαλον σάλπισμα ἀνέστη ἐκ τῆς τέφρας, ὡς ὁ ἥρως ἐκεῖνος τῆς ὡραίας αὐτοῦ μυθικῆς ἀλληγορίας, καὶ μὲ τὴν συναίσθησιν τῆς ἱστορίας του, τῶν παθημάτων του, ἀλλὰ καὶ τῆς δυνάμεώς του, ζητῶν ὁλοκληρωτικὴν τῶν πόθων καὶ τῶν ἰδεωδῶν αὐτοῦ τὴν πλήρωσιν. Κανεὶς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τοῦ ἀρνηθῇ τὴν πλέον ἢ δικαίαν ταύτην διεκδίκησιν· κανεὶς δὲν θὰ θελήσῃ ν' ἀνακόψῃ τὸν δρόμον του εἰς τὰς ὑπανοιγομένας πρὸ αὐτοῦ νέας χρυσᾶς τοῦ πολιτισμοῦ ἐκτάσεις. Ἐπανέρχομαι ἐμπεποτισμένος μὲ τὴν ἁγνοτέραν αἰσιοδοξίαν, τὴν ὁποίαν πλήρως δικαιολογεῖ ἡ ἤδη τὴν ζείδωρον τῆς ἐλευθερίας αὔραν ἀπολαύουσα ὡραία τῆς Ἰωνίας νύμφη, ἡ ἀφνειὸς καὶ χαριτόβρυτος Σμύρνη, καὶ σὺν αὐτῇ ἡ πλειὰς τῶν περὶ αὐτὴν ἑλληνίδων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀποκαλύψεως. Ὁ θεσπέσιος τῆς ἡνωμένης μεγάλης πατρίδος Ἀρχηγός, κατευοδῶν με ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ τῶν Παρισίων σταθμῷ, ὡς διαθήκην, τρόπον τινά, πολύτιμον ἀπέτεινέ μοι τὰς τελευταίας λέξεις τὰς ὁποίας δὲν δύναμαι νὰ κρατηθῶ χωρὶς νὰ ἐπαναλάβω: «Καλὴν ἀντάμωσιν, Σεβασμιώτατε, μοὶ εἶπεν, εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, ὅπου καὶ θά σου ξαναφιλήσω τὸ χέρι». Οὐδὲν τῶν ὅσα ὁ μέγας πολιτικὸς ὑποφήτης προεῖδε καὶ ἐπηγγέλθη διεψεύσθη. Πάντα ἐξεπληρώθησαν εἰς

τὸ ἄρτιον. Πιστεύω λοιπόν, καὶ πιστεύω μεμελετημένως καὶ ἐπιστημονικῶς τρόπον τινά, ὅτι παρ' ὅλας τὰς σκοπίμως διακωδωνιζομένας φήμας, ταχύτερον παρ' ὅσον προσδοκῶμεν, τὸ Θηρίον τῆς Ἀποκαλύψεως ἐκβληθήσεται τελειωτικῶς ἐκ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ καταφυγίου, συναποφέρον μεθ' ἑαυτοῦ ἐκεῖ, ὅθεν προῆλθε, καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ τρούλλου τοῦ μεγαλειώδους Ἑλληνικοῦ σεβάσματος τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας κυματίζον σύμβολον τῆς τυραννίας, τοῦ ὀλέθρου καὶ τοῦ φόνου, τὴν αἱματόεσσαν κακοσέληνον, ἀνθ' ἧς ἀναπετασθήσεται τὸ αἰώνιον σύμβολον τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλπίδος, ἡ Σταυροφόρος κυανόλευκος. Γένοιτο!»

Παρὰ τῷ Βασιλεῖ.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὅ,τε Σ. Τοποτηρητὴς καὶ ὁ Σ. Μητροπολίτης, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ Βασιλέως κ. Μελᾶ, καὶ ἐπιβαίνοντες ἀνακτορικῶν ἁμαξῶν, ἀνῆλθον εἰς τὰ ἀνάκτορα, εἰς τὰ προπύλαια τῶν ὁποίων προϋπήντησαν αὐτοὺς ὁ αὐλάρχης κ. Γρυπάρης μεθ' ὁλοκλήρου τοῦ Β. Οἴκου, ἐνῷ ἡ φρουρὰ τῶν ἀνακτόρων ἀπέδιδε τὰς τιμάς. Ὁ Βασιλεὺς ὑπεδέξατο ἐν τῷ Γραφείῳ αὐτοῦ τοὺς Σεβασμιωτάτους, ἐπ' ἀρκετὸν δὲ συνωμίλησε μετὰ τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ, ἐξιστορήσαντος τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰς καταπιέσεις τῶν ὁμογενῶν, κατὰ χιλιάδας ἐκτοπιζομένων τῶν πατρίων ἑστιῶν καὶ ἀπαγομένων εἰς χώρας ἀξένους καὶ ἐχθρικάς, ἐν αἷς οἰκτρὸν εὕρισκον θάνατον. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα προσθεῖσα καὶ ἐπὶ τοῦ προσφυγικοῦ ζητήματος ἡ Α. Σ. προεκάλεσε θερμὸν τὸ διαφέρον καὶ τὴν συγκίνησιν τοῦ Βασιλέως, ὅστις τιμῶν τὸν διαπρεπῆ ἱεράρχην ἀπένειμεν αὐτῷ τὸν Μεγαλόσταυρον Γεωργίου τοῦ Α΄. Προπέμπων δὲ τὴν Α. Σ. ἠσπάσθη τὴν χεῖρα αὐτῆς, ἐπειπών, ὅτι ἐλπίζει λίαν προσεχῶς ν' ἀνταποδώσῃ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν ΚΠολιν.

Μετὰ τὴν μεσημβρίαν αὐθημερὸν ὁ Σ. Τοποτηρητὴς ἀνταπέδωκε τὰς ἐπισκέψεις τῶν κ. Ὑπουργῶν, θερμῶς εὐχαριστήσας αὐτοὺς ἐπὶ ταῖς ἀποδοθείσαις αὐτῷ τιμαῖς.

Δεῖπνον τῶν Ἀλυτρώτων

Πρὸς ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὑπὸ τῆς κοινῆς Ἐπιτροπείας τῶν Ἀλυτρώτων παρετέθη δεῖπνον ἐν ἀνθοστολίστῳ αἰθούσῃ τοῦ «Ἀκταίου» πρὸς τιμὴν τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ. Τὸ κέντρον τῆς τρα-

πέζης κατέλαβεν ἡ Α. Σ. ἔχουσα ἐκ δεξιῶν τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Ρακτιβάν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὸν αὐλάρχην τῆς Α. Μ. κ.

Ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐξερχόμενοι τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα κατευθυνόμενοι.

Γρυπάρην. Ἀπέναντι τῆς Α. Σ. ἐκάθισεν ὁ Σ. Μητροπολίτης ἔχων δεξιᾷ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Δίγκαν, ἀριστερᾷ διὰ τὸν ἀντι-

στράτηγον κ. Ἰωάννου. Ἐπίσης παρεκάθισαν ὁ Νομάρχης Ἀττικοβοιωτίας, οἱ Δήμαρχοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ μητροπολίτης Σερρῶν κ. Χριστοφόρος, οἱ ἐπίσκοποι Πολυανῆς κ. Φώτιος καὶ Κισσάμου κ. Ἀνθίμου καὶ ἄλλοι ἔκκριτοι.

Μετὰ τὰς διαφόρους προπόσεις ὁ Σεβ. Τοποτηρητὴς διετράνωσε τὴν χαρὰν αὐτοῦ «εὑρισκομένου ἐν μέσαις Ἀθήναις καὶ ἑστιωμένου παρὰ τὴν Φαληρικὴν ἀκτὴν ἐν μέσῳ στρατιωτῶν, τιμωρῶν καὶ ἐκδικητῶν». Ηὐχήθη δέ, ὅπως ὁ δημιουργῶν τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα γίνῃ δεκτὸς παρὰ τὸν Βόσπορον εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Παρθενῶνος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Η λειτουργία τῆς Πεντηκοστῆς.

Ἐνεῖχεν ἄρρητον μεγαλοπρέπειαν ἡ ἱστορικὴ ὄντως λειτουργία, ἡ τελεσθεῖσα ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῇ Κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς, καθ' ἣν ἱερούργησεν ὁ Σ. Τοποτηρητής, περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν Σ. Μητροπολιτῶν Ἰωαννίνων κ Σπυρίδωνος, Παραμυθίας κ. Νεοφύτου, Σερρῶν κ. Χριστοφόρου, καὶ τῶν Ἐπισκόπων Πολυανῆς κ. Φωτίου, Κισσάμου κ. Ἀνθίμου, Γυθείου κ. Διονυσίου καὶ Εὐρυτανίας κ. Ἀμβροσίου.

Ἄπειρα πλήθη ἐκκλησιάσματος κατέκλυσαν ἐνωρὶς τὸν ναόν, μετ' εὐλαβοῦς συγκινήσεως παρακολουθήσαντα τὴν ἱερουργίαν, κατὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας ὁ Σ. Μητροπολίτης ὡμίλησε καταλλήλως.

Ἐπηκολούθησεν ὁ ἑσπερινὸς τῆς γονυκλισίας, καθ' ὃν τὰς μὲν πρώτας εὐχὰς ἀνέγνω ὁ Σ. Τοποτηρητής, τὰς δὲ ἀκολούθους οἱ Σ. Μητροπολῖται Ἰωαννίνων καὶ Σερρῶν.

Γεῦμα ἐν τῇ Ριζαρείῳ.

Τῇ μεσημβρίᾳ τῆς αὐτῆς παρετέθη ἐν τῇ Ριζαρείῳ σχολῇ γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον, πλὴν τῆς Α. Σ. καὶ τοῦ Σ. Μητροπολίτου, παρεκάθησαν ὁ κ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργός, ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς, οἱ καθηγηταὶ καὶ ἄλλοι κεκλημένοι.

Ὁ Διευθυντὴς ἤγειρε πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ Τοποτηρητοῦ, τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ, οἵτινες ἀπήντησαν εἰς αὐτόν, ἐκφράσαντες τὴν μεγάλην αὐτῶν χαρὰν διὰ τὴν πρόοδον τῆς Σχολῆς καὶ εὐχηθέντες εὐδόκιμον σταδιοδρομίαν. Ὁ Ὑπουργὸς ἐκ-

φράσας τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Διεύθυνσιν καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Σχολῆς διὰ τὴν ἀκμήν, ἐν ᾗ αὕτη εὑρίσκεται, ἐπελήφθη τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκθέσῃ τὸ σχέδιον αὑτοῦ περὶ ἱδρύσεως ἐν τῷ μεγαλυνομένῳ Ἑλληνικῷ Κράτει Ἱερατικῶν Σχολῶν, δύο τάξεων, τῶν μὲν τοῦ τύπου τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, τῶν δὲ φροντιστηριακῶν ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν, εἰς ἃς θὰ φοιτῶσιν ἀπόφοιτοι Γυμνασίων καὶ Διδασκαλείων. Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν διὰ μακρῶν ὑπέδειξε τὰς ἀλλαχοῦ λαμβανομένας περὶ τῆς μορφώσεως τοῦ Κλήρου μερίμνας, ὁ δὲ Τοποτηρητὴς ἐξέφρασε τὴν ἀγαλλίασιν αὑτοῦ διὰ τὴν ὅλως ἀδόκητον δι' αὐτὸν ἀρίστην κατάστασιν τῆς Σχολῆς καὶ ηὐχήθη πολυπλασίους ν' ἀποδώσῃ καρποὺς ἐν τῷ μέλλοντι. Ἐν τέλει ἐφωτογραφήθησαν οἵ τε κεκλημένοι καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς, προεπέμφθη δ' ὁ Τοποτηρητὴς μετὰ μεγάλων τιμῶν.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Σταδίου.

Τὸ ἀπόγευμα περὶ ὥραν ἕκτην ἐγένετο ἡ διοργανωθεῖσα ἐν τῷ Σταδίῳ ἑορτὴ ὑπὸ τῶν σχολείων τῆς Πρωτευούσης. Αἱ κερκίδες τῶν διαζωμάτων τοῦ Σταδίου κατεκλύσθησαν ὑπὸ ἀπείρου πλήθους, ἐγκαίρως δὲ ἤρξαντο προσερχόμενοι καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι τῶν δημοτικῶν σχολείων, τῶν ἰδιωτικῶν παρθεναγωγίων καὶ λυκείων καὶ τῶν γυμνασίων.

Ἡ εἴσοδος τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ, συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου, προκαλεῖ ἀπερίγραπτον τοῦ πλήθους ἐνθουσιασμὸν ζητωκραυγάζοντος καὶ χειροκροτοῦντος, ἐνῷ αἱ σάλπιγγες ἠχοῦσι καὶ αἱ μουσικαὶ παιανίζουσι. Δακρύων ἐκ συγκινήσεως ὁ Σ. Τοποτηρητὴς καταλαμβάνει τὸν βασιλικὸν θῶκον, μεθ' ὃ ἐπακολουθεῖ ἡ παρέλασις τῶν μαθητῶν τῇ συνοδείᾳ τῆς στρατιωτικῆς μουσικῆς. Τὸ θέαμα ἦτο γραφικώτατον. Οἱ ὁμοιομόρφως ἐνδεδυμένοι μαθηταὶ παρελαύνουσι πρὸ τοῦ Ἱεράρχου, ὅστις βαθέως συγκεκινημένος εὐλογεῖ τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν.

Ἀκολούθως ὁ ἀρχιγυμναστὴς κ. Χρυσάφης, στὰς ἐνώπιον τῆς Α. Σ, προσεφώνησεν αὐτήν, ἐξάρας τὴν σημασίαν τῆς ἐν Ἀθήναις παρουσίας αὐτῆς, εἷς δὲ τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου διηρμήνευσε δι' ὀλίγων τὰ αἰσθήματα τῆς νεολαίας τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος πρὸς τοὺς ὑποδούλους ἀδελφούς.

Ὁ Σ. Τοποτηρητὴς κατεχόμενος ὑπὸ ζωηρᾶς συγκινήσεως ἠγέρθη τῆς θέσεώς του καὶ ἀπήντησε διὰ τῶν ἑξῆς ὀλίγων, ἀλλὰ μεστῶν ἐννοιῶν λόγων:

Η Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς ἐν τῷ Σταδίῳ εὐλογῶν τοὺς μαθητάς.

— «Εὐχαριστῶ δι' ὅλας τὰς γενομένας ἐν τῷ ἐλευθέρῳ τῆς Ἑλλάδος χώματι τιμὰς πρὸς τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα, ὅπερ ἡ ταπεινότης μου εὐτυ-

χεῖ χάριτι θείᾳ, νὰ φέρῃ. Ἀλλὰ ἡ μεγαλειτέρα τιμή, ἥτις μοὶ προσεγένετο, εἶνε αὕτη ἀπὸ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος, τῆς πληρούσης τὸ Γένος γλυκείας ἐλπίδος. Ἔρχονται δὲ ταύτην τὴν στιγμὴν εἰς τὸν νοῦν μου οἱ λόγοι τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ διδασκάλου τοῦ σημερινοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Φυλῆς μας, τοῦ ἀοιδίμου πατριώτου Χαριλάου Τρικούπη, εἰπόντος τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο «ἡ Ἑλλὰς προώρισται νὰ ζήσῃ καὶ θὰ ζήσῃ». Ναί, ἀναφωνῶ κι' ἐγὼ μαζῆ σας, ἡ Ἑλλάς μας θὰ ζήσῃ. Εὔχομαι εἰς τὸν ἀγαθὸν Θεὸν νὰ σᾶς ἐνισχύῃ ἀείποτε, ἵνα φανῆτε ἀντάξιοι ἀπόγονοι ἐνδόξων προγόνων, ὥστε μίαν ἡμέραν ἡ Πατρὶς νὰ ὑπερηφανεύεται δι' ὑμᾶς. Εὔχομαι καὶ πέποιθα, ὅτι θὰ φανῆτε ἀντάξιοι τῶν ὑψηλῶν προσδοκιῶν τοῦ Ἔθνους καὶ θὰ καταστῆτε κεφάλαιον πολύτιμον διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Ἐρχόμενος ἐκεῖθεν, ὅπου σφυρηλατεῖται ἡ εὐδαιμονία τοῦ κόσμου καὶ συνεχίζει τοὺς μεγάλους ἀγῶνάς του ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Φυλῆς, δύναμαι νὰ δεηθῶ μαζῆ σας ὅπως μᾶς ἑνώσῃ ταχύτερον παρ' ὅσον προσδοκῶμεν ἡ χάρις τοῦ Ὑψίστου, καὶ συνεορτάσωμεν ἐκεῖ, εἰς τὴν Πόλιν τῶν ὀνείρων καὶ τῶν πόθων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, παρὰ τὰς ὡραίας ἀκτὰς τοῦ φλοισβίζοντος Βοσπόρου, εἰς τὸ μεγαλειῶδες τέμενος τῆς Ἁγίας Σοφίας».

Ἀκολούθως ἐγένετο καὶ πάλιν παρέλασις τῶν μαθητῶν, οἵτινες ἐξετέλεσαν ἐπιτυχῶς καὶ σειρὰν Σουηδικῶν ἀσκήσεων. Ἡ στρατιωτικὴ ὀρχήστρα ἀνέκρουε διάφορα ἐμβατήρια καὶ ἡ χορῳδία ἔψαλε τὸ «Ἔγια μόλα» εἰς δημώδη σκοπὸν μὲ τὸ ὡραῖον δίστιχον:

«Γιὰ νὰ πάρουμε τοῦ Τούρκου
τὰ χρυσᾶ κλειδιὰ
καὶ νὰ μποῦμε μέσ' στὴν Πόλι,
στὴν Ἁγιὰ Σοφιά».

Καὶ ἡ ὡραία ἑορτὴ ἔληξε μὲ τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνον.

Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τῆς Θεολογίας.

Τὴν 11ην π. μ. τῆς Δευτέρας ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ εἰς Ἐπίτιμον Διδάκτορα τῆς Θεολογίας ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου. Κατ' αὐτὴν παρίσταντο οἱ κ. κ. Ὑπουργοί, οἱ Καθηγηταὶ τῶν Πανεπιστημίων, πᾶσαι αἱ ἐπίσημοι Ἀρχαὶ καὶ ἄλλοι ἔκκριτοι κεκλημένοι. Ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ Τοποτηρητοῦ, συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ Σ. Μητροπολίτου, ὁ Πρύτανις τῶν Πανεπιστημίων κ. Γ. Γαζέπης παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ προσφωνῶν τὴν Α. Σ., ἐξῆρε τοὺς ἀγῶνας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς διατήρησιν τοῦ πυρὸς τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, καὶ τὴν δρᾶσιν τῆς Α. Σ., ἐφ' ᾗ καὶ ἀπονέμεται αὐτῷ τὸ δίπλωμα τοῦ Ἐπιτίμου Διδάκτορος.

Ἀκολούθως ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θ. Σχολῆς, ἐξιστορήσας ἐν τῇ εἰσηγήσει αὐτοῦ τοὺς χαλεποὺς τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἀγῶνας, ἀνέγνω τὸ ψήφισμα τῆς ἀπονομῆς τοῦ διπλώματος, μεθ' ὃ ὁ Σ. Ὑποτηρητὴς ἐν βαθείᾳ συγκινήσει εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Τὴν ἐξ ἀποφάσεως τῆς γεραρᾶς τοῦ μεγαλωνύμου Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Θεολογικῆς Σχολῆς ἀπορρέουσαν καὶ ὑπὸ τῆς ὑμετέρας τετιμημένης ἐλλογιμότητος, Κύριε Πρύτανι, καὶ τοῦ σχετικοῦ τῶν Σχολῶν ψηφίσματος καὶ τῆς ὡραίας εἰσηγήσεως εὐαγγελισθεῖσάν μοι τὴν τιμὴν τῆς ἀναγορεύσεώς μου ἐπιτίμου Διδάκτορος τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς, ἀντιλαμβάνομαι καὶ ἐκδέχομαι ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡς τὸν ἀποστολικὸν στέφανον τῶν μέχρι τοῦδε πνευματικῶν καμάτων καὶ ἐθνικῶν παλαισμάτων μου, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὡς ἀρραβῶνα, τρόπον τινά, ὑποχρεοῦντά με εἰς τοὺς ἐν τῷ μέλλοντι ὑπολειπομένους τοιούτους. Διότι ἐκ πείρας, Κύριε Πρύτανι καὶ φίλοι ἑταῖροι, ἀπορρεούσης ἐκ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἁρμοδιότητός μου, εὑρίσκομαι εἰς τὸ εὐάρεστον σημεῖον νὰ διαδηλώσω καὶ διαπιστώσω μὲ τὸν μᾶλλον ἐπίσημον τρόπον, ὅτι τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον δικαιοῦται νὰ ὑπερηφανεύηται, ὅτι, πρὸς τῷ καθαρῶς φωτιστικῷ αὐτοῦ ἔργῳ, ὅπερ ἐς δεῦρο εἰς τὸ ἀκέραιον ἐπετέλεσεν, ὑπέρμεγα συνεβάλλετο καὶ εἰς τὴν ῥάγδην συντελουμένην ἐθνικὴν ἡμῶν ἀποκατάστασιν, διότι οἱ τῶν διαφόρων αὐτοῦ σχολῶν πανεπιστημιακοὶ τρόφιμοι, εὐσταλῶς ἐν αὐτῷ καὶ δι' αὐτοῦ συγκεκροτημένοι, ἐχρησίμευσαν καὶ χρησιμεύουσιν εἰς τὰ ὑπόδουλα ἐδάφη ὄχι μόνον τῆς εἰρηνικῆς ἡμῶν διεισδύσεως φορεῖς καὶ τῶν γραμμάτων σκαπανεῖς, ἀλλὰ καὶ τῆς μεγάλης ἐθνικῆς ἰδέας ἱεροφάνται καὶ ἀπόστολοι. Εἰς ὁποιονδήποτε μικρὸν ἢ μέγαν ὁμογενῆ συνοικισμὸν ἂν στρέψῃ τις τὸ βλέμμα, θ' ἀντιληφθῇ πάντοτε μετ' εὐνοήτου χαρᾶς τὰ πνευματικὰ τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου Σεμνείου κοσμήματα, ἀγωνιζόμενα ἐπὶ τῆς πρώτης γραμμῆς καὶ ἐπιτελοῦντα τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν καθῆκον. Ὑπὸ τὰς ἀπόψεις ταύτας δίδων ὡς Διδάκτωρ ἤδη τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τὸν οἰκεῖον ὅρκον μου, ὑπισχνοῦμαι κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην δι' ἐμὲ στιγμήν, ὅτι ὅση μοι δύναμις καὶ ἕως ἄν περ ὦ θέλω προσπαθεῖ νὰ τιμήσω τὸν τίμιον τίτλον μου, δι' ὅνπερ καὶ πάλαι καὶ πολλάκις εὐγνωμόνως εὐχαριστῶ τὴν τιμήσασάν με Σχολὴν καὶ ὑμᾶς ἰδιαιτέρως, κύριε Πρύτανι. Πρὶν ἢ δὲ τέλεον παραδώσω τῇ σιγῇ τὸν λόγον, εὔχομαι εἰς τὸν Ὕψιστον, ἵνα διατηρῇ ἀσινῶς μακροημερεῦον τὸ εὐαγὲς τοῦτο καθίδρυμα, φωτίζον καὶ ἐνισχύων πάντας τοὺς πιστῶς καὶ θεαρέστως ἐν αὐτῷ ἐναγωνιζομένους τὸν καλὸν τῶν γραμμάτων, τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἀγῶνα ἐπὶ εὐκλείᾳ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ».

Εἰς τὴν παράστασιν τοῦ Οἰδίποδος Τυράννου.

Περὶ τὴν ἕκτην ὥραν μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν τῷ θεάτρῳ «Ὀλύμπια» πρὸς τιμὴν τῆς Α. Σ. ἐδιδάχθη ἀπὸ τῆς σκηνῆς ὁ τοῦ Σοφοκλέους «Οἰδίπους Τύραννος». Παρέστησαν πλὴν τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ, ὁ Σ. Μητροπολίτης, τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, τινὲς τῶν παρεπιδημούντων Ἀρχιερέων, τινὲς τῶν κ. Ὑπουργῶν και πλῆθος κόσμου, ὑποδεχθέντος ἐν μεγάλῳ ἐνθουσιασμῷ τὸν Σ. Τοποτηρητήν.

Τὸ Μητροπολιτικὸν δεῖπνον.

Τῇ ἑσπέρᾳ αὐθημερὸν παρετέθη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ μεγάρῳ ἐπίσημον δεῖπνον, εἰς ὃ παρεκάθησαν πλὴν τῆς Α. Σ. καὶ τοῦ Σ. Μητροπολίτου, τὰ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου, οἱ Σ. μητροπολῖται Παραμυθίας κ Νεόφυτος καὶ Μογλενῶν κ. Πολύκαρπος, οἱ Σ. ἐπίσκοποι Κισσάμου κ. Ἄνθιμος καὶ Πολυανῆς κ. Φώτιος, ὁ Αντιπρόεδρος τοῦ Ὑπ Συμβουλίου κ. Ἐ. Ρέπουλης, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Διομήδης, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. Δίγκας, ὁ Πρύτανις τῶν Πανεπιστημίων κ. Γ. Γαζέπης, ὁ Αὐλάρχης τῆς Α. Μ. κ. Γρυπάρης, ὁ παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ Β. Ἐπίτροπος κ. Μ Γαλανός, ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θ. Σχολῆς κ. Ε Ζολώτας ὁ Τμηματάρχης τοῦ Ὑπ. τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. Ἀ. Ἀλιβιζᾶτος, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ κ. Κυριακίδης, ὁ Διευθυντὴς τῆς Ριζαρείου Σχολῆς κ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, οἱ Στρατηγοὶ κ. κ. Κόρακας καὶ Ἰωάννου, ὁ Δήμαρχος Ἀθηνῶν κ. Πάτσης καὶ ὁ Δήμαρχος Πειραιῶς κ. Παναγιωτόπουλος.

Ἐν προπόσει ὁ Σ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν εἶπε τὰ ἀκόλουθα :

Ἀγαπητοὶ Συνδαιτυμόνες,

Ἡ Μητρόπολις Ἀθηνῶν καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συναισθάνονται τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος τῆς ἐν μέσῳ ἡμῶν παρουσίας τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Διότι περὶ γεγονοτος σημασίας ἐξαιρετικῆς πρόκειται. Ὡς τοιοῦτο ἀντελήφθη αὐτὸ ἡ Ἐκκλησια, ὡς τοιοῦτο τὸ ἐτίμησεν ἡ Πολιτεία, ὡς τοιοῦτο τὸ ᾐσθάνθη ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ Καὶ εἰς οἱανδήποτε ἄλλην πρωτεύουσαν ὀρθοδόξου Κράτους καὶ εἰς οἱανδήποτε ἄλλην ἕδραν Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἡ παρουσία τοῦ φέροντος τὸ πρόσωπον τοῦ πρώτου Θρονου τῆς Ὀρθοδόξου Εκκλησίας θὰ προεκάλει ἐκδηλώσεις αἰσθηματικάς, θὰ ἐγίνετο ἀντικείμενον ἐνδείξεων τιμητικῶν. διὰ τὸν σύνδεσμον, τὸν συνδέοντα πᾶσαν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν προς τὸν πρῶτον Ὀρθόδοξον Ἐκκλησιαστικὸν Θρόνον Ἀλλὰ διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον, διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίαν, ὁ Πατριαρχικὸς Θρόνος Κωνσταντινουπόλεως δὲν εἶνε ἁπλῶς ὁ πρωτοκάθεδρος τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὁ σύνδεσμός των δὲν εἶνε σύνδεσμος πίστεως μόνον. ἀλλὰ καὶ πατρίδος, δὲν εἶνε σύνδεσμος μόνον θρησκευτικός, ἀλλὰ καὶ φυλετικὸς καί, ἵνα σαφέστερον εἴπω, Ἀθῆναι καὶ Κωνσταντινούπολις εἶνε τὰ δύο στηρίγματα περὶ τὰ ὁποῖα στρέφεται ὁ ἄξων τῆς ζωῆς τοῦ Ελληνικοῦ Ἔθνους ἀπὸ τῆς συστάσεως ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους. Τὰ δύο ταῦτα στηρίγματα, οἱ δύο οὗτοι πόλοι τῆς ἐθνικῆς ζωῆς εὑρίσκονται ἐπὶ χιλιετηρίδα τοπικῶς ἡνωμένοι ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς Πατριάρχης και Βασιλεύς, ὡς Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Βασιλέως εἰς την Πύλην τοῦ Ρωμανοῦ ἀμφότερα τὰ ἀξιώματα συνεκεντρώθησαν εἰς ἓν πρόσωπον.

Ὁ Πατριάρχης ἔγεινε καὶ Ἐθνάρχης καὶ ὡς τοιοῦτος ἀπαγχονίζεται πρὸ τῆς πύλης τοῦ Οἴκου του τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἐκρήξεως τῆς ἐθνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς συστάσεως ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου περὶ τὴν κλεινὴν πρωτεύουσαν τοῦ προχριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀρχίζει πάλιν ἡ διάκρισις τῶν δύο πόλεων τῆς ἐθνικῆς ζωῆς. Αἱ Ἀθῆναι διευθύνουν πολιτικῶς, ἡ Κων)πολις κυβερνᾷ ἐκκλησιαστικῶς.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι μετὰ πάλιν ἰδεῶν καὶ σύγκρουσιν ὀξυτάτων ἀντιλήψεων αἱ ἐν τῷ Βασιλείῳ ἐπισκοπαί, ἀποσπασθεῖσαι ἢ χειραφατηθεῖσαι διοικητικῶς ἀπὸ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συνεκρότησαν τὴν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἥτις καὶ ἐξακολουθεῖ ἕως τοῦδε ἰθύνουσα αὐτοδιοικήτως τὰ καθ' ἑαυτήν. Κατ' οὐσίαν ὅμως τοσοῦτον παρέμεινε πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς, οὕτως εἰπεῖν, ἡνωμένη μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὥστε, ἐνῷ δι' ἄλλας ἀδελφὰς αὐτῆς Ἐκκλησίας: τὴν Ρωσικήν, τὴν Ρουμανικήν, τὴν Σερβικήν, τὸ αὐτοκέφαλον ἐχρησίμευσε πρὸς δημιουργίαν αὐτοτελοῦς ἰδιορρύθμου ἐκκλησιαστικοῦ βίου, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἔμεινεν ἐξηρτημένη, τολμῶ νὰ εἴπω, μέχρι στασιμότητος ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν νοσταλγίᾳ σύρουσα τὸν αὐτοδιοίκητόν της βίον.

Τὸν χωρισμόν της ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπέβαλλον οὐχὶ διαφορὰ γλώσσης καὶ παραδόσεων ἐθνικῶν, ὡς συνέβη διὰ τὰς ἄλλας ὀρθοδόξους Ἐκκλησιας, τὰς ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου χειραφετηθεισας, ἀλλὰ ἁπλούστατα τὸ ἀδύνατον τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἐν ἐλευθερίᾳ βιούντων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἐν δουλείᾳ εὑρισκομένης ἔτι μητρὸς αὐτῶν.

Εἶνε λοιπὸν τελείως φυσικὸν τὸ αἴσθημα τῆς προσδοκίας, τὸ ὁποῖον κατέχει καὶ κλῆρον καὶ λαὸν καὶ Ἐκκλησιαν καὶ Πολιτείαν, τῆς προσδοκίας ὅτι, ἀπελευθερουμένης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ φραγμοῦ τοῦ χωρίζοντος τὸ ἔθνος εἰς ἐλεύθερον καὶ δοῦλον αἰρομένου, θὰ ἔχωμεν πάλιν καὶ ἑνότητα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ κανόνος «τοὺς ἐπισκόπους ἑκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον καὶ τοῦτον ἡγεῖσθαι ὡς κεφαλήν». Εἶνε λοιπὸν ὄχι μόνον ἱστορικὴ καὶ αἰσθηματική, ἀλλὰ καὶ κανονικὴ ἀπαίτησις ὅπως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους οἱ Ἐπίσκοποι ἀναγνωρίζωσι τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον καὶ νὰ θεωρῶσιν αὐτὸν ὡς κεφαλὴν αὐτῶν καὶ ὁ πρῶτος αὐτὸς εἶνε ὁ Ἕλλην Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἑλληνικῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ὁποίου ἐπέχει τὴν θέσιν σήμερον ὁ κατὰ Θεοῦ εὐλογιαν ἐν μέσῳ ἡμῶν εὑρισκόμενος σεπτὸς Ἱεράρχης Μητροπολίτης Προύσης Δωρόθεος, ἀνὴρ ἀγώνων ἐθνικῶν ἐν τῷ παρόντι, Χριστοῦ δὲ χάριτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Προπίωμεν ὑπὲρ τῆς ὑγείας αὐτοῦ καὶ τῆς εὐημερίας ὅλων τῶν τέκνων τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν πρόποσιν ταύτην ἀπαντῶν ὁ Σ. Τοποτηρητὴς ηὐχαρίστησε τὴν Α. Σ. τὸν Μητροπολίτην, τὸν τοσαῦτα δείγματα ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως δόντα κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν αὐτοῦ. «Ἐξ ὅσων -ἐξηκολούθησεν ὁ Σ. Τοποτηρητὴς—ἀνέγνων καὶ ἤκουσα περὶ τῆς Α Σ. ἀνέπλαττον κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν εὐάρεστον τὴν εἰκόνα αὐτῆς, ἀλλ' ἡ πραγματικὴ εἰκών, ἡ σχηματισθεῖσα ἐκ τῆς προσωπικῆς γνωριμίας, κατέρριψεν εἰς συντρίμματα τὴν φανταστικὴν ἐκείνην, καὶ τὴν θέσιν αὐτῆς κατέλαβεν ἡ πραγματικὴ εἰκών, πεποικιλμένη μὲ τὰ πολλὰ προσόντα τῆς Α. Σ. καὶ πρὸ πάντων τῆς καλῆς καὶ καλοκἀγάθου καρδίας της». Ἐλπίζω δὲ—εἶπεν—ὅτι θά μοι παρασχεθῇ ἡ εὐκαιρία, ἵνα ἐμπραγμάτως ἐκδηλώσω τὰ πληροῦντα τὴν καρδίαν μου αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἐγέννησαν αἱ τιμαί, αἱ ὑπὸ τῆς Α. Σ. ἐπιδαψιλευθεῖσαι πρὸς ἐμέ.

Ἀκολούθως ὁ στρατηγὸς κ. Ἰωάννου ἤγειρεν ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τῆς ὁλοκληρωτικῆς τοῦ ἔθνους ἀποκαταστάσεως.

Διάλεξις τοῦ Σ. Μητροπολίτου.

Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ», πληρωθείσῃ πυκνοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, ἡ Ἑταιρεία τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἐδεξιώθη ἐπισήμως τὸν Σ. Τοποτηρητήν, ὃν Ἐπίτιμον αὐτῆς Πρόεδρον ἀνεκήρυξε. Κατὰ τὴν δεξίωσιν ταύτην ὡμίλησεν ὁ Σ. Μητροπολίτης «περὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ἀγώνων τῆς Ἁγιοταφιτικῆς Ἀδελφότητος». Ὁ Σ. ὁμιλητής, συνεχίζων οἱονεὶ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ «περὶ τοῦ ἁγίου Τάφου, τῆς ἁγ. Σοφίας καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀξιώσεων τοῦ Πάπα» διάλεξιν, ἐξήτασε τὸ ζήτημα ἐξ ἐπόψεως ἱστορικῆς, ἐθνικῆς καὶ νομικῆς, ἀνέφερε τοὺς ἀγῶνας, τοὺς συγκροτηθέντας διὰ τὴν κυριότητα τῶν ἁγ. Τόπων μεταξὺ τῶν διαφόρων χριστιανικῶν ἀποχρώσεων, καὶ δι' ἐπιχειρημάτων ἐκ τῶν ἑκάστοτε ἐπὶ τοῦ ζητήματος γενομένων ἐπισήμων συζητήσεων ἀπηρυσμένων, ἀπέδειξε τὰ ἀπαράγραπτα ἐπ' αὐτῶν δίκαια τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

«Ἔπρεπε νὰ ἐλπίζωμεν, κατέληξεν, ὅτι τὸ τέλος τοῦ πολέμου, ὅστις ἐκύλισεν εἰς αἷμα τὸν κόσμον, θὰ ἦτο καὶ τὸ τέλος τῶν συγκρούσεων μεταξὺ τῶν ἀδίκως ἀξιούντων τὴν κατοχήν των. Ἀτυχῶς τὸ Βατικανὸν συνεχίζει καὶ αὐτὸ τὴν παράδοσιν τῶν σφετερισμῶν του. Ὅ,τι ὅμως καὶ ἂν πρόκηται νὰ συμβῇ, οὐδέποτε ὁ Ἑλληνισμὸς θ' ἀφήσῃ νὰ ἐκφύγωσι τῶν χειρῶν του τὰ προσκυνήματα, ἅτινα τοσάκις καὶ διὰ τοῦ αἵματός του ὑπερήσπισεν!»

Λαβὼν ἀκολούθως τὸν λόγον ὁ Σ. Τοποτηρητής, ηὐχαρίστησεν ἐπὶ τῇ προσγενομένῃ εἰς αὐτὸν τιμῇ, ἀναφερόμενος δε εἰς τὸ Ἁγιοταφικὸν ζήτημα εἶπεν, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον συμφωνεῖ τελείως πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Σ. Μητροπολίτου, ἐν δὲ τῇ ἐπισήμῳ ἰδιότητί του ὡς ἐκπροσωποῦντος τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἐδήλωσεν, ὅτι τὸ Γένος οὐδενὶ τοῦ λοιποῦ θὰ ἐπιτρέψῃ σφετερισμούς, ἀλλὰ διὰ πάσης θυσίας θὰ προασπίσῃ τὰ ἱερὰ αὐτοῦ δικαιώματα.

Κυβερνητικὸν δεῖπνον

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον περὶ ὥραν 8.30' τῆς ἑσπέρας παρέθηκε δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ παρεπιδημοῦντος Ἱεράρχου ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τοῦ Φαλήρου. Πλὴν τῆς Α. Σ., τοῦ Σ. Μητροπολίτου καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, παρεκάθησαν ἡ Ἱ. Σύνοδος, πολλοὶ τῶν παρεπιδημούντων Ἀρχιερέων καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Διομήδης, προπίνων ὑπὲρ τοῦ ξενιζομένου Ἱεράρχου, ἐχαιρέτησεν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ τὴν Κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ σύμβολον τῆς ἑνότητος τῆς Φυλῆς. Οἱ

Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι, ἐξηκολούθησεν, ἔχοντες ὀξὺ τὸ πολιτικὸν αἰσθητήριον ἐρρίφθησαν ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν πολύπλαγκτον ἀγῶνα τοῦ Γένους, ὀργανώσαντες τὸν Ἑλληνισμόν, διατηρήσαντες τὸ πῦρ τῆς Ἑλληνικῆς Ἰδέας καὶ τὰ πατρῷα δόγματα ἀπαραχάρακτα, καὶ εὐλογήσαντες τὰ ὅπλα τοῦ ἀναστάντος Ἔθνους. «Αὗται αἱ μυριάδες τῶν ἀσήμων καὶ ταπεινῶν κληρικῶν, τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὰ πέρατα τῆς Ἑλληνικῆς οἰκουμένης, κινούμενοι ὅλοι των ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἔνθεον πῦρ, ἐκράτησαν ὑψηλὰ τὴν πίστιν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἑαυτούς, διετήρησαν ἀνέσπερον τὸ φῶς τῆς Ἑλλάδος. Τοιούτους τίτλους, ἐπεῖπεν ὁ κ. Ὑπουργός, κεκτημένος ὁ Οἰκ. Θρόνος, δικαίως γεραίρεται ὑπὸ σύμπαντος τοῦ Γένους.

Ὁ Σ. Τοποτηρητὴς ἐν συγκινήσει ἁπαντῶν ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ δειχθείσῃ πρὸς αὐτὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως στοργῇ, καὶ ἐν τέλει προέπιεν εἰς ὑγείαν «τοῦ Μεγάλου Ἡγέτου τοῦ Φυλῆς, ὅστις τὴν στιγμὴν ταύτην ἐξαντλεῖ ὅλην τὴν ἰκμάδα τῆς μεγάλης αὐτοῦ διανοίας, ὅπως δημιουργήσῃ μεγάλην Ἑλλάδα».

Γεῦμα εἰς τὰ Ἀνάκτορα.

Περὶ τὴν πρώτην μ. μ. ὥραν τῆς Τετάρτης ὁ Σ. Τοποτηρητὴς μετὰ τοῦ Σ. Μητροπολίτου ἀνελθόντες εἰς τὰ ἀνάκτορα, παρεκάθησαν εἰς γεῦμα, παρατεθὲν ὑπὸ τῆς Α. Μ. πρὸς τιμὴν τοῦ παρεπιδημοῦντος παρ᾽ ἡμῖν Ἱεράρχου. Πλὴν τῆς Α. Μ. μετέσχον τοῦ γεύματος οἱ κ. κ. Ὑπουργοί, ὁ Ναύαρχος κ. Κουντουριώτης καὶ οἱ Αὐλικοί.

* *
*

Καθ᾽ ἁπάσας τὰς ἡμέρας τῆς παρ᾽ ἡμῖν διαμονῆς τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ, ἀμέτρητος πληθὺς ἐπισκεπτῶν, ἐπιτροπαί, προεδρεῖα σωματίων κλπ. προσήρχοντο, ἵνα ἀσπασθῶσι τὴν δεξιὰν τῆς Α. Σ. καὶ ζητήσωσι τὴν εὐλογίαν αὐτῆς.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΡΟΠΟΜΠΗ

Πλουσιώτατα, βαθύτατα καὶ εἰλικρινέστατα σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν αἰσθήματα ἀποκομίσας ἀπὸ τῆς βραχείας αὐτοῦ παρ᾽ ἡμῖν παραμονῆς ὁ Πανιερ. Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐπιστρέφει εἰς τὴν Βασιλεύουσαν, ἵνα καταστῇ ὁ διαπρύσιος κήρυξ τῆς ἀπείρου εὐλαβείας τῆς προσφιλοῦς θυγατρὸς πρὸς τὴν πρωτόθρονον Ἐκκλησίαν. Αἱ διάθερμοι εὐχαὶ τῆς ἐλευθέρας θυγατρός, αἵτινες συνοδεύουσι τὸ φέρον τὸν Πανιερώτατον Τοποτηρητὴν πλοῖον, θὰ προσκομισθῶσιν ὑπ᾽ αὐτοῦ μετὰ στοργῆς εἰς τὴν κιβωτὸν τῶν ἐθνικῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας

ὀνείρων καὶ πόθων καὶ θὰ παρακατατεθῶσιν ὑπὸ τὸ ἀργῆσαν ἐπὶ αἰῶνας θυσιαστήριον τοῦ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, διὰ νὰ ἐνσαρκωθοῦν εἰς τὴν αἰωνοφίλητον πραγματικότητα, καθ' ἣν στιγμὴν θὰ τελεσιουργῆται ἐν αὐτῷ ὑπὸ συμπάσης τῆς Ὀρθοδοξίας τὸ μυστήριον τῆς θυσίας καὶ τῆς ἐν τῷ θανάτῳ ζωῆς.

Εἴη σοι λειοκύμων ἡ θάλασσα, Σεβασμιώτατε Τοποτηρητὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἐπὶ τῆς αὔλακος, ἣν σχηματίζει ἡ κομίζουσά σε εἰς τὴν Βασιλεύουσαν τῶν πόλεων ἱερὰ ναῦς, σύρονται λείχουσαι τὰς πλευράς της αἱ εὐκτήριοι προπομπαὶ ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων, καὶ πρὸς τὸ τέρμα τοῦ πλοῦ σου ἀτενίζουσιν ἀνυπόμονοι ἑκατομμύρια ὀφθαλμῶν, ἐπὶ τῶν δακρύων τῶν ὁποίων ἀνταυγάζονται αἱ ἐλπίδες τοῦ Γένους. Μικρὸν ὅσον, καὶ θ' ἀκούσῃ ἡ θυγάτηρ τῆς Μητρὸς τὴν φωνήν, καλοῦσαν εἰς τὴν προσδοκωμένην κοινὴν μυσταγωγίαν.

Ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, Πανιερώτατε!

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ Α. Π. ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου παρέστη τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ ἄλλων κληρικῶν ἐν θεατρικῇ ἡμερίδι, ἥτις ἐδόθη πρὸς τιμὴν αὐτοῦ καὶ καθ' ἣν ἐδιδάχθη ἀπὸ σκηνῆς ὁ «Οἰδίπους Τύραννος» τοῦ Σοφοκλέους. Εἶνε γνωσταὶ αἱ περὶ Θεάτρου καὶ Ἐκκλησίας πρό τινων ἐτῶν γενόμεναι συζητήσεις καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν γεννηθεῖσα φιλολογία, εἰς ἣν συνέβαλε τότε καὶ ὁ «Ἐκκλησ. Κήρυξ». Ἡ παρουσία τῆς ἀνωτάτης Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ «Οἰδίποδος Τυράννου» ἔτι ἅπαξ μαρτυρεῖ περὶ τοῦ πῶς δέον νὰ νοῆται τὸ Θέατρον καὶ ποῖον Θέατρον δύναται νὰ ἐπιδοκιμάσῃ ἡ Ἐκκλησία. Ὁποία δ' ὑπῆρξεν ἡ ἐντύπωσις τῶν ὑγιῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διασκεπτομένων, μαρτυρεῖ τὸ ἀκόλουθον τῆς «Ἑστίας» σχόλιον:

Ἡ σημερινὴ παρουσία τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν παράστασιν τοῦ «Οἰδίποδος», πρώτη αὐτὴ ἐπίσημος ἐμφάνισις τῆς Ἐκκλησίας εἰς σύγχρονον Θέατρον, ἀποτελεῖ μίαν ἀναγνώρισιν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τοῦ Θεάτρου, θεσμοῦ Ἑλληνικοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνεφανίσθη μὲ θρησκευτικὸν χαρακτῆρα εἰς τὴν γῆν αὐτὴν καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ εἶνε θεσμὸς κατ' ἐξοχὴν παιδαγωγικὸς εἰς τὴν ἐξέλιξίν του διὰ τῶν αἰώνων.

Ἡ Ἐκκλησία δίδει τοιουτοτρόπως, ὑπεράνω προλήψεων καὶ στενῶν καλογηρισμῶν, τὴν χεῖρα πρὸς τὸ Θέατρον. τὸ καλῶς ἐννοούμενον δηλαδὴ Θέατρον. Καὶ τὸ θέτει ὑπὸ τὴν εὐλογίαν της. Τὸ γεγονὸς ἔχει ἐξαιρετικὴν σημασίαν καὶ θὰ ἔχῃ ἀνυπολόγιστον ἐπίδρασιν. Ὁ Σ. Μητροπολίτης, ὁμιλῶν πρὸ μηνῶν εἰς κύκλον ἀνθρώπων τῶν Γραμμάτων, ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν του δὲν ἠμπορεῖ νὰ μείνῃ ξένη πρὸς τὰς μεγάλας ἐκδηλώσεις τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τῆς Χώρας. Καὶ πρώτιστα πρὸς τὸ Θέατρον. Ἡ ἐπίσημος ἐμφάνισις σήμερον τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῶν δύο μεγάλων Ἀρχηγῶν της καὶ τοῦ ἀνωτέρου Ἱερατείου, εἰς τὴν μυσταγωγίαν τῆς ἀρχαίας Τραγῳδίας, εἶνε τὸ πρῶτον καὶ τὸ ὡραιότερον βῆμα πρὸς μίαν συμφιλίωσιν τοῦ Θυσιαστηρίου μὲ τὴν Θυμέλην.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ὡς εἶνε γνωστὸν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἐκκλ. Κήρυκος», ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, μεριμνῶσα περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχει κήρυγμα τακτικῶν ἱεροκηρύκων, δι' Ἐγκυκλίου της πρὸς τὰς ἀνὰ τὸ Κράτος Ἐπισκοπὰς ἔδωκεν ἐντολὴν ν' ἀναγινώσκωνται ἐν τοῖς στερουμένοις τοιούτου κηρύγματος ναοῖς αἱ ἐν τῷ «Ἐκκλ. Κήρυκι» δημοσιευόμεναι Ὁμιλίαι ἐπὶ τῶν Κυριακῶν εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων ἐπ' οἰκοδομῇ τῶν χριστιανῶν. Συνεπείᾳ τῆς συνοδικῆς ταύτης ἐντολῆς ἤρξατο ἀμέσως ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἡμετέρου φύλλου εἰς ὅλους τοὺς ναούς, ἐκ πολλῶν δ' ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν γραμμάτων πληροφορούμεθα μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως, ὅτι τὸ συνοδικὸν μέτρον ἐτέθη εὐθὺς εἰς ἐφαρμογήν, δὲν ἤργησαν δὲ νὰ ἐκδηλῶνται τὰ λαμπρὰ αὐτοῦ ἀποτελέσματα. Ἐπειδὴ δὲ πολλαχόθεν γράφουσι πρὸς ἡμᾶς, ὅτι, καίτοι ἐν ἑκάστῳ φύλλῳ παρέχεται ἡ Ὁμιλία ἐπὶ τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, τῆς ἀναγινωσκομένης τῇ μεθεπομένῃ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ Κυριακῆς, ἐν τούτοις ὁ «Ἐκκλ. Κῆρυξ» λαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἀπομεμακρυσμένων ναῶν ἐπαρχιῶν τινων ἐκπροθέσμως, ἵνα καὶ τούτων τὰ ἐκκλησιάσματα μὴ μένωσιν ἄγευστα τῆς ἀπὸ τοῦ θείου κηρύγματος ὠφελείας, ἀπὸ τοῦ φύλλου τούτου ἀρχόμεθα παρέχοντες καὶ τὴν Ὁμιλίαν ἐπὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος τῆς ἑπομένης τῇ μεθεπομένῃ Κυριακῆς.

Τοιουτοτρόπως ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων περιτράνως ἀπεδείχθη ἡ εὐστοχία τῆς ποιμαντικῆς προνοίας τῆς Ἱερ. ἡμῶν Συνόδου, ὁ δ' «Ἐκκλ. Κῆρυξ» ἰδιαζόντως χαίρει ἐπὶ τῷ ὅτι, ἐπικοινωνῶν τόσον εὐρέως πρὸς τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα, συμβάλλει τὸ καθ' ἑαυτὸν εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ καὶ τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν αὐτοῦ οἰκοδομήν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀναχώρησις τοῦ Σεβ. Τοποτηρητοῦ. — Περὶ τὴν 5 ἑσπερινὴν τῆς χθὲς Πέμπτης ἡ Α. Σ. ὁ Τοποτηρητὴς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, τῶν Σεβ. Συνοδικῶν, καὶ πολλῶν ἐπισήμων κατῆλθεν εἰς Πειραιᾶ καὶ κατηυθύνθη εἰς Βασιλεύουσαν διὰ τοῦ καταδρομικοῦ «Ἕλλης», οὗ τὸ πλήρωμα, παραταχθὲν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀπέδωκε τὰς τιμάς, διὰ τῶν πυροβόλων τοῦ πολεμικοῦ ῥιπτομένων 21 βολῶν.

Τιμῆς ἕνεκεν τὸ καταδρομικὸν συνοδεύει μέχρι ΚΠόλεως τὸ ἀντιτορπιλλικὸν «Νέα Γενεά».

— Κατανυκτικώτατα ἐτελέσθη ἐν τῷ ναῷ ἁγ. Κωνσταντίνου τὸ μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ τελευταίου Ἕλληνος Αὐτοκράτορος, καθ' ὃ προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, ὅστις καὶ ὡμίλησε καταλλήλως.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ: Ἐν Ἑλλάδι δρχ. 15,
» » Ἐξωτερικοῦ δρχ. 20.
Ἕκαστον τεῦχος δρχ. 0.35.
Γραμματεύς: Δρ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

Διευθυντὴς ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Γραφεῖα ἐν τῇ ἱ. Μητροπόλει Ἀθηνῶν.
Ὥρα ἐντεύξεων 5—6. μ. μ.